24 MAYIS 1940
CUMA
Üçüncü Yıl - No. 740

Yeni Sabah

GÜNLÜK SİYASI HALK GAZETESİ

İdare Yeri
Nuruosmaniye, No. 84 İstanbul
Telgraf: YENİ SABAH İstanbul
TELEFON: 20795
Her Yerde 5 Kuruş

Alman ilerleyişi tamamen durduruldu

Milli Şef İsmet İnönü

Bir Fransız Gazetesinin Reisicumhurumuz hakkındaki yazısı

Marseille'de Dilli, de Bonneuil namında bir muharriri, Le Petit Journal gazetesinde Millî Şef İsmet İnönü hakkında bir makale yazmıştır. (Sonu 3 üncüde)

Bugünkü harb ve Türkiyenin rolü

Her türlü akıl ve mantık hesapları haricinde Türkiyeye tecavüz edecek bir millet zuhur edecek olursa, tarih bu milletin üfulünün sebeblerini araştırırken bütün mesuliyeti kendisinde bulacaktır.

Dünyanın bugün, içinde bulunduğumuz felâketinin yarın tarihini yazacaklar, Türkiyenin bu harbde oynamakta olduğu büyük sulhcu rolünü, muhakkak ki alkışlayacaklardır. Hatta bir mülâhaza; bu rolün ne kadar büyük olduğunu kolaylıkla ortaya koymıya kâfidir.

Türkiye, azamî bir hadde çıkarmış olduğu ordusunun yüksek kıymet ve kuvvetini, ancak sulh yolunda kullanmış ve halen de bu sulhu muhafaza etmek, ihtilâfı Akdenize, Balkanlara ve Yakınşarka sirayet ettirmemek uğrunda kullanmakta bulunmuştur. Zaman zaman bir takım politikacılar, Türkiyenin harbe girmek üzere olduğunu, nerede ise falan veya filân komşusuna tecavüz edeceğini söyleyip durdular. Hattâ bazı dünya ajansları, falan ve ya filân hududda Türk devriye müfrezeleriyle, komşu devlet hudud müfrezeleri arasında çarpışmalar olduğunu bile dünyaya yaydılar.

Fakat hâdisat, bu yalan haberleri en salâhiyetli bir şekilde tekzib etti. Türkiyenin hiç bir komşusuyla arasında en ufak bir hâdise bile olmadı.

Dünyanın bu tarafından harbi uzaklaştıran âmillerin en büyüğü bittabi Türkiyenin açık ve net harici siyasetidir. Bugün Türkiyenin (Sonu 3 üncüde)

Londradaki Türk Gazetecilerinin Ziyaretleri

Londra, 23 (Hususî) — Çankırı mebusu ve başmuharririmiz Hüseyin Cahid Yalçının riyasetindeki Türk mebusları ve gazetecilerinden mürekkeb heyet bu akşam Londra radyo merkezini ziyaret etmiştir. Hüseyin Cahid Yalçın radyo ile Türkiyeye küçük bir hitabede bulunmuştur.

Arrası geri alan Fransız kuvvetleri Amien şehrinin varoşlarına vardılar

Alman hücumu İngiliz kuvvetlerine teveccüh etti

İngiliz faşist şefleri tevkif edildi. Churchill yeni beyanatta bulundu

Londra, 23 (A.A.) — Reuter: Salâhiyettar İngiliz mahfillerinde vaziyetin vahim olduğu inkâr edilmemektedir. Bununla beraber vaziyet hiç bir veçhile ümidsiz değildir.

Bulonya - Boulogne - ve civarında muharebeler cereyan ettiğine dair bugün Avam kamarasında Churchill tarafından yapılan beyanat Almanların Manş limanlarına doğru anî ve serî bir savlette bulunduklarını göstermektedir. Bu hareket müttefiklerin muvasalâ hatları için ciddî bir tehdid mahiyetinde olmakla beraber şimdiki halde bu hatların tehlikede olmadığı beyan edilmektedir.

Yalan Haberler

Londra, 23 (A.A.) — Alman radyosunun, Belçika başvekili Pierlot ile millî müdafaa nazırı general Denis'in Belçikalılar tarafından öldürülmüş olduklarına dair neşrettiği haberi, Londradaki Belçika sefareti sureti katiyede tekzib etmektedir. Her iki vekil mükemmelen sıhhatetdir.

Paris Boşaltılmıyacak

Paris, 23 (A.A.) — Bu sbah toplanan harb kabinesi, Paris mıntakasını başaltmamağa karar vermiştir. Hiç bir memur vazifesini terketmiyecektir. Endüstri de yerinde kalacaktır.

Eski Kayser Potsdamde

Doorn, 23 (A.A.) — Söylendiği- (Sonu 3 üncüde)

Belçika hududuna yakın bir Fransız şehrinin Alman tayyareleri tarafından bombardıman edildikten sonraki hali

Italyanın müttefiklerle anlaşma şartları

İtalyanın İngiliz ve Fransız Somalisinin kendisine terkini, Süveyş, Cebelüttarık ve Malta üzerinde müşterek kontrol hakkını taleb ettiği bildiriliyor

Nevyork 23 (Hususî) — Papa, bugün Amerika murahhası Myron Taylor'u kabul ederek İtalya ile müttefikler arasında bir anlaşma tavassutunda bulunmuş ve İtalyanın bitaraf kalmak için serdettiği şartları bildirmiştir. Bu şartlar şunlardır:

1 — Fransız ve İngiliz somalisinin İtalyaya terki,

2 — Cebelüttarık, Süveyş ve Malta üzerinde müşterek kontrolün kabulü.

Alman - İtalyan İttifakının Yıldönümü

Berlin, 23 (A.A.) — D. N. B.: Alman - İtalyan ittifakının akdi yıldönümü münasebetile Deutsche diplomatische und Politische Korrespondenz gazetesi şu satırlarr yazıyor:

Nasyonal sosyalizmle faşizmin iki milletin istiklâl ve ehemmiyetlerile mütenasib bir istikbale doğru olan yollar ayni şartlar altında çizilmiştir. Her iki millet de, dünya servetlerini kendilerine münhasır devamlı bir imtiyaz olarak telâkki eden devletlerin muhalefetlerile karşılaşmışlardır.

İtalyanın bilhassa Habeş muharebesi sırasında Plutokrasiler tarafından maruz kaldığı müşkülâtı kaydeden gazete yazısını şöyle bitirmektedir:

"Alman ve İtalyan milletleri istikballerine doğru birlikte yürüyorlar. Bu milletler yalnız büyük devlet sıfatile olan mevcudiyetlerini müdafaa değil, dünya devleti sıfatile ileri yürüyüşlerine hız vermeleri anının da gelmiş olduğunu biliyorlar.

Almanya mücadelesine başlamıştır. Son 8 ay zarfında demokrasilerin muhtelif tehlikeli tasavvur ve hesaplarını devirmiş olan İtalya da cenahı tutmak için şeflerinin emrini takibe âmadedir.,,

Papa 12 inci Pie

İtalyan Gazetelerinin Yazıları

Roma, 23 (A.A.) — D. N. B: Alman - İtalyan paktının yıldönümü münasebetile Giornale d'Ita- (Sonu 3 üncüde)

Yugoslayyada komiteci çeteleri kuruldu

Belgrad, 23 (A.A.) — Kral naibinin tasdikine iktiran eden bir emirname ile, Yugoslav ordusuna yeni bir teşekkül ilâve edilmiştir.

Bu yeni teşekkül, eski Sırb komitecilerinden ve Çetnik'lerden mürekkeb 60.000 kişiyi ihtiva edecektir.

Seyyar ufak müfrezelere ayrılacak olan bu teşekkül, ve anın enerjik ve müdafaasına yardım eyliyecekir. Vazifesinin esasını beşinci kol ile uğraşmak ve ayni zamanda düşman hatlarının arkasında tahribat yapmak teşkil edecektir.

Şimalî Yugoslavyadan polisin faaliyeti hakkında haberler gelmektedir. Bir çok motosikletler müsadere edilmiştir.

Belgradda Arras'ın müttefikler tarafından istirdadı büyük bir beyecanla karşılanmıştır.

"Gündüz külâhlı, gece silâhlı,, lar arasında

Istanbulda bir Alman "Beşinci kol,, u var mı?

Alman Nazileri arasında bir Türk gazetecisi

4 üncü yazıyı bugün 5 inci sayfamızda okuyunuz

Hava kurumu 7 inci kurultayı

Dün Başvekilin çok mühim bir nutku ile açıldı

Ankara, 23 (A.A.) — Türk Hava Kurumu yedinci kurultayı bugün saat 10 da Halkevinde toplanmıştır.

İçtimada Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Renda ile Başvekil Dr. Refik Saydam, Vekiller, Parti Genel Sekreteri Fikri Tüzel, Parti umumî idare iş grupu idare heyeti azaları, mebuslar, vekâletler ve müesseseler erkânı, matbuat mümessilleri hazır bulunmakta idiler.

Celse açılmadan önce, yoklama yapılmış ve bütün delegelerin hazır bulundukları tesbit edildikten sonra Başvekil Dr. Refik Saydam alkışlar arasında kürsüye gelerek aşağıdaki açış nutkunu söylemiştir:

— Sayın reisimiz, sayın kurultay azası, (Sonu 5 incide)

SABAHTAN SABAHA :

Emsalsiz bir karar

Almanların hedefi Manş sahillerini tutmak ve İngiltereye ayak atmaktı; yeni kararla şimdi her İngilizin canı ve malı kralın emrindedir.

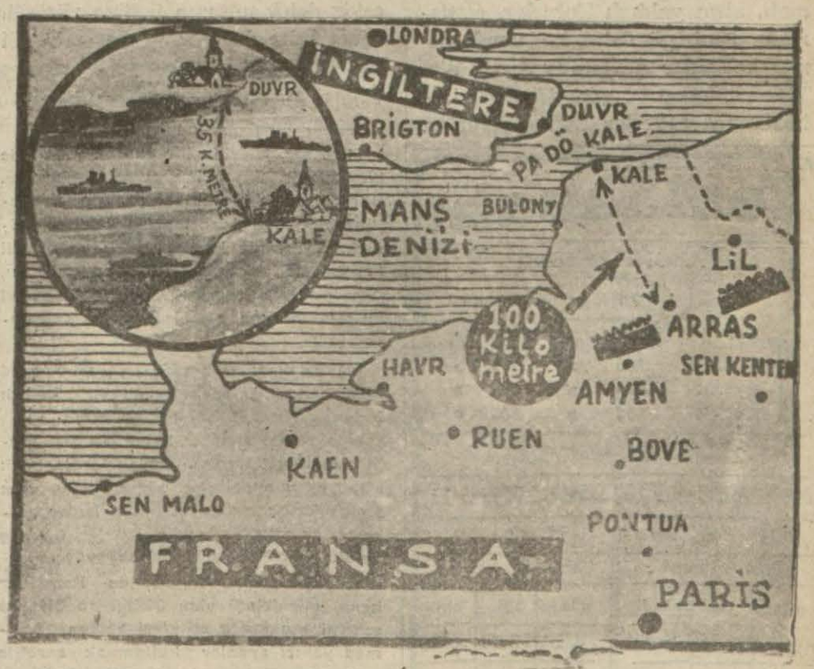

Almanların en son ileri hareketile yaklaştıkları Kale boğazı ve bu boğazın İngiltereye mesafesi

(Yazısı 5 inci sayfada)

HASAN SABBAH

— 33 —

Yazan: AYHAN ATIS

Nâsır Hüsrev senelerce Batınilik lehinde propaganda yapmıştı

Nâsır Hüsrevin bir buçuk asıra yaklaşan ömrü müdhiş bir cidal içinde geçti. Kur'anı hükümden düşürmek, yerine Batıniliğin akidelerini koymak için kellesi koltuğunda, evi omuzunda, tâ Orta Asya - dan Şimalî Afrikaya, Akdenizden Umman denizine kadar koşup durdu. Şarkın ve İslâm âleminin anarşist bir teşekkülü olan Batıniliğin muvaffakiyeti için çalıştı. Çok gezdiği ve birçok kanlı hâdiselere adı karıştığı için şöhreti de yayıldı. Hal buki Batınîlik koyu müslümanlık kisvesi altında gayelerini tahakkuk ettirmek istiyen bir teşekküldü. Şöhreti, şahsı için bir âfet ve felâket oldu. Nâsır yaşı yüzü aştıktan ve faal hayattan uzaklaştıktan sonra Horasanda Garimgan'a çekildi. Bütün Müslüman âlimler ona:

— Zındık, mülhid, dinsiz! dedikleri ve halkı ondan tenfir ettikleri için inzivaya çekilmeğe mecbur oldu. Tam 25 sene halkla temas etmedi. Bu müddet içinde insan yüzü görmediğini bile söyliyenler vardır

Nâsır Hüsrev bu inzivasını da idealinin selâmeti için yapmıştı. O, diyordu ki:

— İnsan ihtiyarlayınca çenesi düşer, muhakemesi ve şuuru hafifler. Bu arada da mezhebi namına bir sır olarak kalması ve kendisile toprağa girmesi lâzımgelen bazı şeyleri yakinindekilere söyler. Bundan da batınîlik zarar görür.

Nâsır Hüsrev 1.5 asır ömrü içinde birçok halifeler, atabekler, valiler, emîrler, ehlisalib kumandanları, zenginler, âlimler zehirletmiş ve öldürtmüştü. Fakat bu cinayetler - den kimsenin haberi yoktu. Yalnız büyük Batınî meclisinin fedailerile kendisi biliyordu. Eğer bu sırları söylerse geçmiş ve üstleri kül tut - muş birçok cinayetlerin failleri or - taya çıkacak, uyuyan ve uyuşan yılanları uyandırmış olacaktı. İşte bunun için kendisini insanlardan tecrid etmişti. İnziva zamanında da en kuvvetli şiirlerini yazmıştır. İncilin ve Tevratın bütün âyetlerini ezberinden okurdu.

* * *

Haleb atabeklerinden Nureddin Mahmud bin Zengî Suriyede haçlı isitlâlarına karşı koyan, şarkı, Hıristiyanlığın ve haçlıların istilâsın - dan kurtaran büyük türk kumandanıdır. Nureddin Mahmud 1146 yılında hayata gözlerini kapadığı zaman vazifesini ve rolünü oğlu Es-Salih İsmaile bıraktı. Nureddin Mahmud Ehlisalib düşmanlığını babası Zengîden miras almıştı. Zengî haçlıara kan kusturmuş, Salâhaddin Eyyubiye de bu asîl düşmanlığı aşılamış, ona Ehlisalib düşmanlığında öncülük yapmıştı.

Es-Salih İsmail 1174 den 1181 e kadar yedi sene Halebde atabeklik yapmış ve 1183 de ölmüştü.

571 senesi zilkadesinin on birinci pazar günü çölden doğan güneş Azaz kalesinin önünde (1) büyük bir hazırlık ve hareketi aydınlatıyordu. Bir tarafta başlarında gümüş kakmalı, altın yaldızlı Tolgalar, sırtlarında demir gömlekli, kollarında demir kolçaklar dizlerinde demir dizlikler bulunan ve gömgök demirlere bürünmüş askerler talim ediyorlar. Bir tarafta uzun kalkanlı, tirkeşli süvariler kılıç ve harbi talimi yapıyorlar. Atların kişnemesi, kılıçların kalkanların şakırtısına karışıyor. Öbür tarafta on bin kadar amele ve kadınlar kaleye açılan büyük bir gediği tamir etmekle meşgul... Burcların mazgalları arasında da büyük ve hümmalı bir faaliyet var. Kalelerin üstüne büyük mancınıklar kuruluyor, kurulanların ateş tecrübeleri tapılıyor. Bir köşeye de Ruşen denilen yakıcı bir ayna yerleştiriliyordu. Güneşten aldığı ateşi bir noktada toplıyarak uzaklara kadar götüren ve eriştiği saha dahilindeki düşman mühimmatını çadırlarını yakan bu âlet pek mühimdi. Bunu eski Türk orduları bulmuşlar ve kullanmışlardı (2).

Şehrin tepelerine de büyük ve ağır mancınıklar kurulmuştu. Sultan Salih İsmail her gün başında altın tolga, sırtında zırh gömlek ve belinde kılıç olarak askerin arasında dolaşır. talimlere nezaret eder, kumandanlara direktifler verirdi. Ok, yay ve mancınık imalâthanelerine uğrar, işlerle yakından alâkadar olurdu.Bazan talim gören bir askerin elinden okunu, yayını alarak bizzat atmasını öğretir, onlara konferanslar vererek harbcilik hislerini kamçılardı.

Hükümdar teftişlerini bitirdikten sonra da mancınıkların yanına kurulan Cavlînin çadırına oturur, hazırlıkları buradan seyrederdi.

Güneş batıyordu. Talim eden asker çadırın önüne gelmiş, sıra halinde duruyorlardı. Bu demir ve çelik safın arasından birisi okun yaydan çıktığı gibi fırladı ve elindeki kılıcı bir iskemlede oturan Sultan Salih İsmailin başına indirdi. Hükümdar tolgasını yalnız yatarken başından çıkarırdı. Tecavüz eden askerin kılıcı bu altın tolganın yalnız bir tarafını hafifçe bükmüştü. İkinci ve üçüncü darbeleri de Sultanın başında istediği tesiri yapmayınca mütecaviz silâhını yüzüne çevirdi ve yanağını yardı. Kılıç darbeleri o kadar süratli olmuştu ki kılıç sultanın miğferine dört defa indiği halde ancak bir şimşek yalpırtısı görülebilmişti. O kadar serî olmuştu. Sultan yanağından derin bir yara almış olmasına rağmen kuvvei mâneviyesini hiç bozmadı. Çevik bir hareketle ayağa kalktı. Hemen mütecaviz neferin üstüne atıldı, onun başını kendisine doğru çekti ve sonra kılıcına davrandı. Sultan Salih İsmailin orada bulunan amcazadesi Musul atabeki ikinci Gazi Seyfeddin daha evvel davrandı ve neferin boynuna çaldığı bir kılıç darbesile kellesini yere yuvarladı. Bu boğuşma henüz bitmemişken bir başka nefer daha dalkılıç sultanın üstüne yürüdü. Orada bulunan kumandanlarından emir Davud bin Mengilân ortaya atıldı. Kendisini sultana siper yaptı ve ikinci mütecavizi böğründen yaraladı. Yaralı yere düşerken bir arkadaşını teşvik ediyordu:

— Vur haine, kafasını kopar!

Saf karışmıştı. Üçüncü bir mütecaviz daha sultanın üstüne yürüdü. Onun kılıç darbelerini de emîr Ali bin Ebülfevaris karşıladı.

[Devamı var]

(1) Azaz, Halebin bir günlük şimalinde bir kaledir. Suyu, havası çok güzeldir. Burada akreb hiç bulunmaz. Akrebin üstüne bir parça Azaz toprağı dökülürse ölürmüş. Burada başka zararlı ve zehirli haşerat da yokmuş. Eski kitablarda bu, Âzaz şeklinde de yazılır. Yakutu Hamevî bu şehir hakkında kıymetli malûmat vermektedir.

(2) Tapkapı sarayında üçüncü Ahmed kütüphanesinde 3469 numarada kayıdlı bulunan Kitabül Hiyel adlı arabca bir eserde yakıcı aynalar hakkında çok mühim malûmat vardır. Müellif diyor ki: «Bu yakıcı aynalarla yüz arşından bin arşına kadar uzakta olan bin kadar askerle bir o kadar beygir ve sığır, bir kaç dakika içinde kömür haline gelir.„

Meşhur âlim Arşimed de Romalılar kendi memleketi olan Sicilyanın Sirakos şehrini muhasara ettikleri zaman Arşimed yakıcı aynalar kullanmak suretile muhasarayı iki sene uzatmıştı, İskenderiye fener kalesinde de yakıcı ayna bulunduğunu tarihler yazar.

Yeni Sabah

ABONE BEDELİ

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Kuruş	2700 Kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	300 »

24 MAYIS 1940 CUMA

359 Rebiül'ahır 16			1356 R. Mayıs 11		
Güneş: 145 Ay 5			Hızır : 19		
Ezani Saat			Vasati Saat		
güneş	öğle	ikindi	güneş	öğle	ikindi
09 08	4 43	8 41	4 35	12 11	6 09
akşam	yatsı	imsak	akşam	yatsı	imsak
2—	1 55	6 8	19 28	21 22	2 25

Şehir ve Memleket Haberleri

İhtikâr komitesinin mühim kararları

Gıda maddelerinin üzerine kalite ve cins etiketleri konulacak

İhtilkâr komitesi dün vali ve belediye reisi Doktor Lûtfi Kırdarın reisliği altında mühim bir toplantı yapmış ve bazı kararlar almıştır.

Yapılan görüşmelerde bilhassa gıda maddelerinde görülen ihtikâr hâdiseleri üzerinde ehemmiyetle durulmuştur.

Gıda maddeleri üzerindeki fiyat arttırma ve ihtikâr işi bilhassa malların cinsleri ve kaliteleri üzerinde yapılmakta olduğu muhtelif vak'alarla anlaşıldığından badema bütün perakende satışlarda malların üzerindeki fiyat listesinden başka, cins ve kalitesinin yazılmasına karar verilmiştir Bu suretle malların fiyatları ve cinslerinin tesbiti daha ziyade kolaylaşacak ve ihtikâra karşı daha müsbet bir şekilde mücadele edilebilecektir.

Komisyon dün bir ipekli kumaş ihtikârı hâdisesini de tahkik etmiş ve fazla fiyatla satılırken müsadere edilen kumaşların mütehassıslarına tetkik ettirilmesine karar vermiştir.

Bu malların daha ucuz fiyatla satılan ayni evsaftaki malların bir farkı olmadığı anlaşılırsa ihtikâr yapan bu ticarethane de derhal mahkemeye verilecektir.

Diğer taraftan komisyona bir çivi ve civata ihtikârı ihbar edilmiştir. Bu da ehemmiyetle tahkik edilmektedir.

BELEDİYEDE :

Vali Sığınakları Gezdi

Dün Vali ve Belediye Reisi Doktor Lûtfi Kırdar yanında alâkadarlar bulunduğu halde şehir dahilinde kazılmış bulunan 32 nümune siper sığınağı tetkik etmiştir. Bu sığınaklar halka nümune olmak üzere Vilâyet Seferberlik Müdürlüğü tarafından hazırlanan plânlar mucibince kaza kaymakamları tarafından kazdırılmıştı.

Diğer tarafdan zehirli gazlara ve tahrib bombalarına karşı siper ve sığınak inşası için halka dağıtılan broşürler halk arasında büyük bir alâka ile karşılanmıştır. Bir çok kimseler belediye ve vilâyete müracaat ederek siperlerin ve sığınakların inşası için kendilerine yer gösterilmesini istemektedirler.

Zehirli gazlara karşı yapılacak sığınakların plânları alâkadarlar tarafından bir kere de belediye heyeti fenniye müdürlüğüne verilmektedir.

Fatura Vermiyen Ticarethaneler Varmış

İstanbul belediyesi müfettişleri şehir dahilinde yaptıkları bazı teftişler neticesinde, milli korunma kanununun vazettiği fatura mecburiyetine rağmen bazı ticarethanelerin fatura vermediklerini tesbit etmişlerdir. Bunlar oldukça mühim bir yekûn tutmaktadır, Derhal ihtikâr komisyonuna verilmişlerdir. Diğer taraf - dan bu teftişler esnasında meyva gibi gıda maddeleri üzerinde de ihtikâr yapıldığı görülmüştür. Bilhassa 40 kuruşa satılması lâzım gelen çilek Beyoğlunda 100 kuruşa kadar sürülmektedir. Bunlar derhal cezalandırılacaklardır.

Şehrimizde Hâlâ Çalışan Ecnebi Müzisyenler Var Mı?

Şehrimizde bulunan ecnebi artistler, memleketimizi terketmek mecburiyetinde kaldıktan sonra muzisyen şeklinde çalışan ve ecnebi olan bazı kimselerin hâlâ şehrimizde kaldıkları görülmüştür. Bunlar da kanununun çerçevesine dahil bulunduklarından şehrimizi terketmek mecburiyetindedirler. Binaenaleyh bunlara çalışma vesikası verilmiyecektir. Kanunun istisnasına mazhar olan yalnız yüksek san'atkârlar ve konservatuvarlar vesaire gibi ilmî müessese mezunlarıdır.

Kâğıthanede Yapılan Güzel Bir İlkmekteb

Kâğıdhane köyünde inşa olunan ilk mektebin inşaatı ikmal olunmuştur. Çok modern ve mükemmel bir bina olan mekteb 22 bin liraya mal olmuş ve 5 bin lirası vilâyet tarafından temin olunmuştur. Mekteb önümüzdeki sene tedrisata açılacaktır. Diğer tarafdan belediye mektebe giden yolun yeniden inşasını kararlaştırmıştır.

Taksim Gazinosu Açılıyor

Taksim gazinosunu işletecek olan Rumen firmasının mümessili B. Yorgolasko dün şehrimize gelmiştir. Yorgoslasko Taksim gazinosuna koyacağı takımları vesaireyi de yanında getirmiştir. Gazino hazirandan itibaren açılacaktır.

Taksim Kışlası Yıkılıyor

Taksim kışlasının Ayazpaşa caddesnide bakan kısmının yıkılmasına başlanmıştır. Kışlanın Harbiye caddesine bakan kısmile her iki köşedeki burçlarının yıkılması kışlanın iç tarafındaki meydan tanzim olununcaya kadar tehir olunacaktır.

İstanbul gümrük varidatında 25 milyon noksanlık

İstanbul gümrükler varidatının bu yıl 40 - 45 milyon arasında olacağı anlaşılmıştır. Bir haziranda başlıyacak senei maliye bidayetine kadar bu rakamın gayet az bir fark yapacağı muhakkak olduğuna göre varidatın diğer senelere nazaran 25 - 30 milyon lira noksan olduğu görülmektedir.

Bundan evvelki yılların varidatı 65 - 70 milyon lira arasında oynamaktaydı. Harbden evvelki üç ay zarfında hasılat gayet normal bir surette devam etmiş, fakat harb başlamasiyle vukua gelen zaruretler neticesinde 9 aylık bir zaman içinde bu noksanlık husule gelmiştir.

Gümrük varidatındaki bu noksanlığın bazı maddeler üzerine yeni vergiler konulmak suretiyle karşılanacağı malûmdur.

Gümrük varidatındaki bu noksanlık bütün dünya milletlerinde görülmektedir. Bu sebeble bir çok hükûmetler bize nazaran vergilerine yüzde 50 miktarında fazla zamlar yapmak mecburiyetinde kalmışlardır.

MAHKEMELERDE :

Yankesicilik

Sirkeciden tramvaya binip Topkapıya gitmekte olan Seyfinin cebinden, 20 yaşında sabıkalı Refik, Aksaraya yaklaşırken, içinde iki küsûr lira bulunan para çantasını çekmiş, Aksaray tevakkuf mahalline yakın bir yerde atlamış, çantasının aşırıldığını anlıyan Seyfi de arkasından atlıyarak yakalamıştır.

Refik, dün adliyeye verilmiş, Sultan - ahmed birinci sulh ceza mahkemesinde sorgusu yapıldıktan sonra tevkif edilmiştir.

Bir İhtilâs Davası

Beyoğlu belediyesi ihtisab memuru 66 yaşında Ali Rıza, 79 liralık bir ihtilâs suçundan maznun olarak ikinci ağır ceza mahkemesine verilmiş, muhakemesine başlanmıştır. Ali Rıza hakkındaki karar dün verilmiş, 5 sene hapse ve 79 lira para cezasına mahkûm edilmiştir. Ancak, yaşı altmışı aşkın olduğundan ve ihtilâs edilen parayı hakkında takibata geçildikten sonra ödediğinden bu ceza iki sene bir ay hapse ve 33 lira para cezasına indirilmiştir.

80 Kuruş Vermemek İçin

Galatada Çeşme meydanında tenekeci Arabkirli Eminin, kazanç vergisinden borcu olan 80 kuruşu vermediği için hapsen tazyiki hakkında karar verilmiş, bu karar infaz edilmek üzere müddeiumumilik ilâmat dairesine celbedilmiştir. Burada, zayıf, nahif ve üstü başı perişan bir halde olan Emine, bunun hapsen tazyik olduğu, binaenaleyh, 80 kuruş için de olsa bir ay müddetle hapis yatacağı anlatılmış, az bir para olan 80 kuruşu ödemesi söylenmiştir. Emin, bu sözlere şöyle mukabele etmiştir:

— Vallahi, ağabeyciğim; 80 param varsa ciğerime yapışsın.

Tevkifhaneye götürülen Emine, üzerinde parası olup olmadığı sorulmuş, 470 lirası olduğu anlaşılmış, bu para Emniyet dairesinde hıfzedilmiş, kendisi de tevkifhaneye konmuştur.

Emin, tevkifhanede yirmi dört saat yattıktan sonra, gardiyanlara:

— Haydi bakalım, demiştir; daha çıkmıyacak mıyız?

Kendisine, burada da, 80 kuruş için bir ay müddetle hapsolacağı anlatılınca, Emin, işin ciddiyetini anlamış:

— Haydi öyle ise, demiştir, getirin şu bizim paraları da sekşen kuruşu vereyim.

Ve, 80 kuruşu vererek tahliye edilmiştir.

Emin, buradan çıkar çıkmaz müddeiumumiliğe koşmuş, gardiyanların, kendisine alınan 30 lirayı yok ettiklerini söylemiş, bu cihetten tahkikata geçilmiştir.

Bundan sonra Emin aranmış, bulunamamış, bir gün, adliyeye geldiği öğrenilmiş, aratılmış, icra veznesinden üç yüz lira alırken bulunmuştur.

Bundan sonra, Emin, gardiyanlar kendisine, 30 lirasına mukabil beş lira verilerse davasından vaz geçeceğini söylemiş, daha sonra da:

— Haydi iki, haydi bir lira versinler de vaz geçeyim! demiştir.

Bu halle, Eminin, bu vergi borcunu vermemeğe azmettiği, hapsen tazyik neticesinde verdikten sonra da, gardiyanlardan çıkarmak istediği anlaşılmaktadır.

Eminin, bunlardan başka icra veznesinden tekrar iki yüz küsûr lira aldığı ve ayrıca parası da bulunduğu anlaşılmıştır.

İngiltereye Giden Talebeler Geri Dönecek

İngiltereye deniz inşaiye mühendisliği tahsili için gönderilen talebelerimizin Parisde kaldığını yazmıştık. Denizyolları idaresi bu talebelerin vaziyetini dün Fransadaki sefaretimizden sormuştur. Talebelerin İngiltereye gitmeleri mümkün olmadığı takdirde geriye çağırılmaları kuvvetle muhtemeldir.

Fırıncılar şirketinin vaziyeti nedir?

Belediye hukuk işleri müdürlüğü şirket müdüründen izahat alacak

İstanbul belediye hukuk işleri müdürlüğü "Fırıncılık Şirketi,, meselesiyle esaslı şekilde meşgul olmaktadır. "Fırıncılık Şirketi,, müdürü olduğunu söyleyen Fırıncılar Cemiyeti reisi Ahmed Rıza, müdüriyet tarafından dinlenmek üzere davet edilmiştir.

İstanbul belediyesi bu şekilde bir şirketin mevcudiyetinden şimdiye kadar resmen haberdar edilmemiştir. Belediyenin elinde bu şekilde bir şirketin mevcudiyetine delil olarak bazı vesaikle ezciimle muhtelif fırınlarla yapılmış konturatlar vardır.

Bu konturatlarda şirketin devam ettiği müddetçe fırın kirasının yarısını vermeği taahhüd etmektedir.

Hukuk işleri müdürlüğünün, üzerinde ehemmiyetle durduğu meseleler şunlar olacaktır: Fırıncılık şirketinin takib etmekte olduğu ticarî gaye nedir? Şirketin sermayesi kimin tarafından ve ne şekilde temin olunmaktadır? Ve şirketin kazancı nedir ve ne miktarda tevzi olunmaktadır?

Hukuk işleri müdürlüğü bu meseleler hakkında sarih bir fikir elde ettikten sonra şirketin vaziyetinde halkın aleyhine bir hal görürse derhal hâdiseye vaz'ıyed edecek ve icab eden tedbirleri alacaktır.

DENİZLERDE :

İki Motör Çarpıştı

Karaköy köprüsü önünde dün saat 15.30 da bir deniz kazası olmuştur.

Ceza evine aid Ali vatmanın idaresindeki 9 tonluk Azade motörü köprünün altından geçtikten sonra o sırada oradan geçmekte olan rüsumatın 16 numaralı ve Ali kaptan idaresindeki motörile çarpışmıştır.

Müsademe gayet şiddetli olduğundan rüsumatın motörünün bir tarafı parçalanmış ve hücum eden sulara mukavemet edemiyerek derhal batmıştır. Mürettebat civardaki kayıklar tarafından kurtarılmıştır. Liman reisliği hâdise hakkında tahkikata başlamıştır.

Limanımızdaki Hollanda Vapuru

Hollandanın Alman taarruzuna uğraması üzerine limanımızda bulunan iki Hollanda vapuru burada kalmışlardır. Her ikisi de boş olan bu gemilerin Karadeniz ve Akdeniz arasında seferler yapacağı öğrenilmiştir.

Denizyollarının Yeni Yıl Bütçesi

Devlet Denizyolları Umum Müdürünün idaresinin yeni bütçesi hakkında izahat vermek üzere Ankaraya gittiğini yazmıştık.

Ankaradan gelen malûmata göre idarenin bu seneki bütçesi geçen yıla nazaran 1 milyon 324 bin lira fazlasile 8 milyon 103 bin küsur liradır. İdarenin bu seneeki bütçe kanun projesine göre parasız ve tenzilâtlı seyahat edebilecekler ayrılmıştır.

Camdan Yaralandı

Kadıköyünde Caferağa mahallesinde 6 numarada oturan Hüsameddinin üç yaşındaki oğlu Nevzad oda penceresine arka üstü düşmüş, cam kırılarak belinden yaralanmış, Nümune hastahanesine kaldırılmıştır.

Radyo Programı

24/5/1940 CUMA

12.30 Program ve memleket saat ayarı.
12.35 Ajans ve meteoroloji haberleri.
12.50 Müzik: Muhtelif şarkılar (Pl.) .
13.30/14.00 Müzik: Karışık program (Pl.) .
18.00 Program ve memleket saat ayarı.
18.05 Müzik: Senfonik müzik (Pl.).
18.30 Müzik: Cazband (Pl.)
19.10 Müzik.
Çalanlar: Cevdet Çağlar, Fahri Kopuz, İzzeddin Ökte.
Okuyan: Semahat Özdenses.
19.35 Müzik: Türküler (Okuyan: Muzaffer Fıratlı).
19.45 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.
20.00 Müzik .
Çalanlar: Fahire Fersan, Vecihe, Refik Fersan.
Okuyan: Necmi Rıza Ahıskan.
20.30 Konuşma (Milli kahramanlık menkıbeleri).
20.45 Müzik.
Çalanlar: Vecihe, Refik Fersan, Fahire Fersan.
Okuyan: Melharet Sağnak.
21.00 Müzik: Folklorumuzdan örnekler (Sadi Yaver Ataman).
21.10 Konuşma (Bibliyografya).
21.30 Müzik: Küçük orkestra (Şef: Enver Kapelman).
22.30 Memleket saat ayarı, ajans haberleri, ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nukut borsası (Fiyat).
22.50 Müzik: Cazband (Pl.).
23.25/23.30 Yarınki program, ve kapanış.

Politika

Harbin devamı için İngilterede alınan kararlar

Garpda Almanlarla garb demokrasileri arasındaki hayat ve memat mücadelesinin akislerinden biri İngilterede kendisini göstermiştir.

İngiltere, artık İngiliz milletinin dünya yüzündeki mevkiini, kudretini, hürriyetini ortadan kaldırmak isteyen bir hasmın bütün kudret ve savletiyle harekete geçtiğini görmüş bulunmaktadır. Bu mücadele, şimdi kat'i bir hayat mücadelesi şeklini almış, ve yarım tedbirlerle hal sureti bulunacak bir mahiyetten uzaklaşmıştır.

İngiltere, Nazi rejiminin seneler - denberi başlayan bu hareketi karşısında mümkün mertebe hazırlanırken mütemadi bir surette de karşısındaki istilâ emellerini itidale sevk için uğraşmıştır. Fakat son hâdiseler ve hukuki, ahlâki kayıtların ve prensiplerin ortadan kalkması ve buna inzimamen de yeni Alman taarruzunun, tehlikeli bir şekil alması, İngilizleri daha esaslı tedbirlere tevessül eylemeğe mecbur kılmıştır.

İngiltere, müttefiki Fransa gibi, karşılarındaki düşmanın bu harbde bütün maddî ve manevî unsurlarını ve kuvvetini toplayıp öyle hareket ettiğini ve bunu yaparken de kendisini hiç bir kayıt ile bağlı tutmadığına şahid olmuştur.

Almanya topyekûn harbi esas ittihaz eylemiştir. Bu sebebden garb demokrasileri de memleketlerinin bilûmum maddî ve manevî unsurlarını, bütün servet membalarını bu işe hasretmeğe mecburdurlar.

İşte İngilterede, harb vaziyetinin tehlike arzetmesi üzerine mühim tedbirlere tevessül edilmiş bulunulmaktadır.

Londra hükûmeti, daha harbin başlamasından evvel bu babda müteaddid tedbirleri tahakkuk sahasına getirmişti. Fakat İngilterenin bütün menabii ve insanları seferber edilmemişti. Şimdi bu işe de girişilmiştir. Filhakika İngilterenin asırlarca süren siyasi hayatında ilk defa olarak, İngilizlerin hürriyeti, ileride bütün berraklığı ile meydana çıkmasını temin zımnında takyide uğramıştır. Tabiri diğerle, İngiltere hükûmeti, memleketin bilcümle emval ve servetini ve insanlarını kontrolü altına almıştır. Bu hususu tesbit eden kanun, İngiltere tarihinde rekor teşkil eden bir müddet zarfında yani üç saat içinde parlâmento tarafından kabul edilmiştir.

Krallık makamı hâdiselerin istilzam eylediği zaruretlere tevfikan bu menabiden istifadeye tamamiyle serbest olacaktır.

Bu yeni kanunda esas, şahsi hürriyetin, bu mühim mücadelede yer tutmamasıdır. Her şey, umumi menfaat, yani İngilterenin mukadderatını bugünkü hürriyet şartları altında tutmağa hasredilmiştir.

İngilizlerin, icra kuvvetine kendi elleriyle verdikleri bu büyük salâhiyet, Londranın Alman taarruzuna ve emelerine fiili bir cevab da teşkil etmektedir.

Bunu yeni mührühas nazırı ve harb kabinesi azasından Atlee büyük bir nutukla bütün açıklığıyle izah eylemiştir.

Denilebilir ki İngiltere, mücadeleye en kuvvetli bir tarziyle bu kanunu ittihaz eylediği andan itibaren atılmıştır.

Avrupadaki mücadelenin ehemmiyeti, ve istikbal hakkında alacağı tarz, İngilizlerin asırlarca süren bir an'anelerinin ve hürriyetlerinin böyle üç saat zarfında takyide uğramasiyle de tezahür etmektedir.

Dr. Reşad SAGAY

POLİSTE :

Zehirlenme

Şehzadebaşında Talebe yurdunda yatıp kalkan Emin oğlu Mehmed Veysi köprünün Kadıköy iskelesinde büfeden aldığı pastayı yedikten sonra zehirlenme alâimi göstermiş, Veysinin tedavisi yapılmış, tahkikata başlanmıştır.

Yemekten Zehirlenme

Kasımpaşada Pehlivan yokuşu sokağında 6 numarada oturan Salihin karısı Hatice ile kızları Mihrinur ve Mihriban, akşam yedikleri yemekten gece yarısından sonra zehirlenme alâimi göstermişler, sancılanmışlar, Beyoğlu Belediye hastahanesine kaldırılmışlardır

SON HABERLER

Alman ilerleyişi tamamen durduruldu

(Baş tarafı 1 ncide)

ne göre, eski Kayser Vilhelm şimdi Potsdamda bulunmaktadır. Alman makamları Kaysere karşı pek hürmetkârane muamele etmektedirler.

İngiliz Faşistleri Tevkif Edildiler

Londra, 23 (A.A.) — İngiliz faşist partisinin şefi Sir Oswald Mosleyin ve 7 arkadaşının tevkif edildiği resmen bildirilmektedir.

İtalyan Gazeteleri Ve İngiliz Tedbirleri

Roma, 23 (A.A.) — İngiliz matbuatı tarafından alınan yeni tedbirleri mevzuu bahseden İtalyan matbuatı bu tedbirlerin İngiliz hükûmetinin vaziyeti büyük bir enerji ile karşılamaya azmetmiş bulunduğunu gösterdiğini kaydeylemektedir. Gazeteler hükûmet İngiltere tarihinde misli görülmemiş salâhiyetler veren bu tedbirlerin süratle ittihaz ve tatbik edildiğini tebarüz etirmekedirler.

Popotlo di Roma gazeesi, kırk beş dakike içinde demokratik sistemden bilkuvve diktatörlük sistemine gelmiş olduğunu yazmaktadır.

İngiliz Başvekilinin Sözleri

Londra, 23 (A.A.) — Reuter bildiriyor:

B. Churchill, Avam kamarasında askeri vaziyet hakkında beyanatta bulunmuş ve demiştir ki:

— Alman zırhlı kuvvetleri, Belçika müttefik kuvvetlerinin arkasına girmişlerdir. Bu kuvvetler şimdi, müttefiklerin münakalâtını işkâle teşebbüs etmektedir.

Abbeville, şimdi düşmanın elindedir ve Boulogne civarında ve Boulognede şiddetli bir çarpışma vukua gelmektedir. Sahildeki bu çarpışmanın ne netice vereceğini söylemek için vakit henüz erkendir. Fakat, bunun vahim mahiyette neticeler doğurabileceği aşikârdır.

Halen başkumandanlığı deruhde etmiş olan general Weygand, kombine cephelerini yeniden tesis etmek maksadile bütün müttefik orduları-nın giriştiği harekâtı idare eylemektedir.

Almanların İtirafları

Berlin, 23 (A.A.) — D. N. B. Askeri vaziyet hakkındaki komanterlerine şöyle demektedir:

Vaziyetin bariz vasfı, düşmanın nâlâ elinde bulunan harekât sahasının gittikçe daralmasıdır. Fakat her ne olursa olsun, sıkıştırılan düşman, yalnız adedce çok kuvvetli olpmakla kalmamakta fakat, ayni zamanda çok da iyi techiz edilmiş bulunmaktadır. Bundan çıkan mana düşmanın inhilâl halinde olmadığı ve binnetice Alman kıtalarının önünde güç işler bulunduğudur.

İngiliz Tayyarelerinin Muvaffakıyetleri

Londra, 23 (A.A.) — İngiliz tayyareleri gece gündüz bütün cephelerde faaliyetlerine devam etmektedirler. Dün on bir Hurricans ile 24 Heinleml arasında vukubulan bir karşılaşma esnasında şiddetli bir muharebeden sonra dört Yunkers düşürülmüştür. Üç tanesinin de düşürüldüğü zanedilmektedir.

Başka bir hava devriyesi bir kaç Heinkle karşı açtığı mücadele esnasında bunlardan altı tanesini düşürmüş ve yedincisini yere inmeye icbar etmiş ve mitralyöz ateşi altına almıştır.

Heinkel 111 markalı üç bombardıman tayyaresi Blenheim tayyarelerinden mürekkeb bir avcı filosu tarafından Fransanın şimalinde düşürülmüştür. Dördüncü bir bombardıman tayyaresini de mermi isabet etmiştir.

Yakınşarktaki Amerikalılar Gidiyorlar

Roma, 23 (Hususî) — Amerika hükûmeti Yugoslavya, Yunanistan, Bulgaristan. Romanya, Türkiye, Suriye ve Mısırdaki tebaalarına ihtilâfın buralara sirayet etmeden evvel ana vatana dönmelerine sefaretleri vasıtasiyle tebliğ etmiştir.

Harb Tebliğleri

Fransız Resmî Tebliği

Paris, 23 (A.A.) — Akşam tebliği: Şimal mıntakasının muhtelif noktalarında, bir çok muharebeler olmuştur. İleri kollarımız Amienin varoşlarına kadar gelmişlerdir. Sedanın cenubunda düşmanın şiddetli bir topçu hazırlığını muteakib yaptığı taarruz akim kalmıştır.

Longwyou ile Moselle arasında topçu ateşi teati edilmiştir.

Bombardıman tayyarelerimiz gece ve gündüz büyük bir faaliyet göstermektedir. 22 mayıs akşamı bombardıman ve avcı tayyarelerimiz mu harebe cephemize pike suretiyle taarruz etmeye uğraşan her biri yirmi kadar tayyareden mürekkeb düşmanın dört bombardıman grupunu rücate mecbur etmiştir. Vuku bulan muharebe esnasında en aşağı sekib düşman tayyaresi düşürülmüştür.

Bütün tayyarelerimiz üslerine avdet etmiştir.

İNGİLİZ RESMİ TEBLİĞİ

Londra, 23 (A.A.) — Resmî tebliğ:

Almanlar, Esco Aut mevzilerine muvaffakıyetsizlikle neticelenen hücumlar yapmışlardır. Yalnız Audenarde civarında şehri zorlamışlardır.

Arras mıntakasında şiddetli çarpışmalar vukua gelmiştir. Mevzilerimizi müessir surette tutmağa muvaffak olduk. Arras ile Lapaumse arasında düşman açtığı gedikten zırhlı unsurlar geçirmeğe muvaffak olmuşlardır. Bu zırhlı unsurlar hem civar mıntakaya varmışlardır. Bu müfrezelere karşı hayati noktaları müdafaası için tedbirler alınmıştır.

Frausanın şimali şarkisinde, şiddetli hava faaliyeti olmuştur. Büyük mıktarda Alman bombardıman ve keşif tayyareleri, hava dafi bataryaları ve hafif otomatik silâhlar tarafından düşürülmüştür.

ALMAN RESMÎ TEBLİĞİ

Berlin, 23 (A.A.) — Alman başkumandanlığının tebliği:

Flandresde Escaut üzerinden yapılan Alman taarruzu, şiddetli düşman mukavemeti ile karşılaştığı için yavaş yavaş ilerlemektedir.

Valenciennes civarında, çarpışmalar vukua gelmektedir.

Valenciennesin cenubu şarkisinde Fransız kuvvetlerinin iltica etmiş oldukları Mormal ormanları temizlenmiştir.

Düşman zırhlı kıtalarının Cambrai cephesini yarmak teşebbüsleri dün tekrarlanmış, fakat düşmana büyük zayiat verdiren Alman ordusu ve hava kuvvetleri arasındaki iş birliği ile akim bırakılmıştır.

Artois'nin garbında gediğin açılmış olduğu mahalden kalkan Alman kıtaları, Valenciennes - Calais istikametine doğru ilerlemektedir.

Somme'den Meuse'e kadar bütün cephe imtidadınca, düşman mukavemet göstermektedir.

Liege istihkâmlarında, ikinci modern inşaatı teşkil eden Battice kalesi, 20 subay ve 600 erden mürekkeb müdafilerlile Alman kıtalarına teslim olmuştur. Namur'un cenubundaki cephede düşman hâlâ müteaddit kaleleri elinde tutmaktadır.

Alman hava kuvetlerinin hücumları, her şeyden evvle düşman gerilerindeki münakalâta, rücat halindeki kollara ve Flandres'lerde ve Artois'daki asker tehassütlerine tevcih olunmuştur.

Manş sahilleri önünde faaliyette bulunan ordu keşif tayyarelerinin harekâtı neticesinde, takriben 20 bin tonilâto mecmu hacminde bulunan 3 nakliye gemisi ile bir sarnıç gemisi batırılmıştır.

Bir torpido muhribi ciddi hasara uğratılmış, Dünkerk ve Douvers kaleleri inşaatı muvaffakıyetle bombardıman edilmiştir. Alman bahriyesine ait seri motorbotlar, torpillemek suretiyle Dünkerk önünde bir düşman torpido muhribini batırmışlardır.

Hava kuvvetlerinin faaliyeti, hava şeraiti dolayısiyle iki taraftan da mahdut olarak cereyan etmiştir.

Düşman 9 tayyare kaybeylemiştir. 5 Alman tayyaresi kayıptır.

Narvik civarında bir muharebe kruvazörüne tam bomba isabeti vaki olmuştur. Bundan başka 300 tonilâtoluk bir nakliye gemisi batırılmış, bir diğeri de ciddi surette hasara uğratılmıştır. Bir çok mühimmat deporlarında yangın çıkarılmıştır. Düşmanın takviye kolları dağıtılmış ve bataryalara ve rıhtımlara muvaffakıyetli hücumlar yapılmıştır.

Geçen gece düşman gayri askrei hedeflere karşı hücumlarına devam etmiştir. Hollanda ve Nymegue ve Waalwaven İngiliz tayyarelerinin hücumuna uğramıştır. Bir çok sivi hücumuna uğramıştır. Bir çok sivil ölü vardır.

Harbin içinden sahneler:

Son Alman taarruzu Almanyada nasıl karşılandı

Alman taarruzunun başladığı gün Almanyada bulunan bitaraf bir diplomatın Paris - Soir gazetesinde, neşrettiği intibalarının nihayeti şöyledir:

«Rhin üzerinde Nienrvied'de idim. Sulh zamanında (30) bin nüfuslu olan bu şehir demir endüstrisile iştigal ediyordu. Bugün, her tarafında, bütün evlerde asker ve subay görülmektedir.

Orada iken Arhnem ile Maestricht'e doğru beş kolun gittiğini gördüm. Güneşin nadir ziyası altında parıldıyan bu motörlü beş kolun içindeki tanklar, emir bekliyordu.

Bir general bu motörlü kütleyi ve tankların içindeki subay ve askerlere hitab ederek: "Yenmek lâzımdır!" dedi...

Bu mükemmel fırkalardan birincisi mahvedildi, ikinci, üçüncü, dördüncüsü de mahvedildi. Yalnız beşinci kol, cesedleri çiğniyerek ilerliyebildi. Ve onu, dönüşte dağılmış, eksilmiş bir halde gördüm.

Bu ,yüzlerce misalden bir tanesidir. Dahili propagandasına o kadar faydalı olan bu yıldırımvarî ilerleyişleri tahakkuk ettirmek için Alman yüksek kumandası insan ve malzeme bakımından muazzam zayiat vermeğe mecbur olmuştur.

Bütün bu fırkalara verilen tek bir emir vardı. Her ne pahasına olursa olsun geçmek. Gözlerimin önünden ileriye giden kollar geçememişlerdir.

Neuwied'deki ikametim arasında Alman subay ve askerlerile müteaddid defalar temas etmek imkânını buldum. Onların heyecanı hiç bir hudud tanımayor. İşte bir misal:

Cebheden gelirken, birdenbire duralıyan ve dumanlar çıkaran tanklar, ateş içinde tepe taklak olan motosıkletler gördüm.

Müttefik tayyarelerin mitralyöz sesleri altında askerlerin darına dağınık olduklarına şahid oldum. Edindiğim intiba tarif edilemez. Basit cümlelerin ifade edemiyeceği kadar çok kuvvetli bir intiba!.. Bu manzaralar hiç bir tefsire muhtaç değildir.

Bilâhare beni İsviçreye getiren trende bir tayyare subayı bana birkaç gün evvel istilâya uğrıyan Holanda ve Belçika taarruzundan bahsetti:

«Altı aydanberi bu taarruzu hazırlayoruz. Zira halihazır ihtilâfının sureti hallinin ancak tecrübe doğru alınabileceği zihinlere yerleştirilmelidir.

Altı aydanberi bütün irademizi bu gayeye doğru toplayoruz ve şimdi saat çaldığı için ilerliyeceğiz. Norveçin esaslı bir unsur olduğunu sanmak dellilikti. Norveç, nazarımızda ancak tâli derece bir ehemmiyet iktisab ediyordu.»

Ve tren İsviçre hududuna yaklaştığı sırada, elini sakin İsviçreye doğru kaldırarak ilâve etti:

«— Burada garbdedir ki mağlûb edeceğiz! Bundan bütün Almanlar eminidirler!...»

Bir Fransız gazetesinin Reisicumhurumuz hakkındaki yazısı

(Baş tarafı 1 indice)

Muharrir, bu yazısında, İnönü zaferinin kendisine soyadını verdiğini, fakat bu ismin Lozan da olabileceğini, ve kendilerinin bilâhara Saadâbad Paktının meydana çıkarılmasına âmil olduğunu beyandan sonra aşağıdaki hususları ilâve etmektedir:

"Yüksek bir general, şayanı dikkat bir diplomat ve Türkiyenin Reisicümhuru, işte Atatürkün samimî arkadaşı ve Ankaranın steplerinde on üç sene Başvekâlette kalan İsmet İnönü!.

Onun sayesinde, bugün "Ebedî Şef,, tesmiye edilen "Türklerin baba,, sının siyaseti inkıtaa uğramamıştır. Hattâ, yakınlarda Ankarada imzalanmış olan İngiliz - Fransız-Türk ittifak ve dostluk paktı ile bu siyaset, kuvvet ve sadakatle daha ileriye götürülmüştür.

Türk devlet adamının üçüncü siyasî zaferi, Von Papenin faal Nazi faaliyetine ve bütün iktısadî tazyiklere rağmen dürüst bir surette müttefiklerin yanında yer almasıdır.

Onu işte Ankarada Millet Meclisinden çıkarken ilk defa bu şekilde gördüm.

Tamamiyle askerlere mahsus bir diklikte duran ince ve narin bir vücud üstünde arkaya atılmış mükemmel beyaz saçlar nazarı dikkate çarpıyor. Sonra birdenbire, parlak ve tatlı nazarın sihri, tesirini icra ediyor.

İsmet İnönünün bütün ifade kuvveti, daima hareket eden siyah ve derin gözlerinde mündemiçtir.

İsmet İnönünün şahsiyeti, ciddiyet ve tatlılık ile telif edilmiş gayri kabili tarif bir cazibe ve sevimlilikten müteşekkildir.. ,,

Muharrir, Atatürkün ölümünü müteakib İsmet İnönünün ne şekilde Reisicumhurluğa geldiğini anlattıktan sonra yazısına şöyle devam etmektedir:

"Türkiye İsmet İnönüne reyini başlıca iki şey için veriyordu. Evvelâ onun, Atatürkün fikrinin hakikî mahiyetini taşıdığını biliyor, ve onun şahsında hakikî Türkün timsalini görüyordu.

Reisicumhur, Malatyada (1880) e doğru doğdu. Çocukluğu mütevazi aile ocağında, sonra Sivasta Mavi Camiin gölgesi altında geçti. Ve İsmet İnönünün okuduğu lisede, bilâhara Mustafa Kemal, muhtelif kıyafetler altında bütün murahhasların hafî olarak geldiği meşhur kongreyi toplamıştı. Orada yalnız kongre salonunu değil, fakat, bundan sonra tarihî bir kıymeti haiz bulunan, talebe İsmet İnönünün oturduğu küçük sırayı da gördüm.

Sivastan İsmet tahsilini itmam için İstanbula gönderildi ve orada Atatürk ile beraber askerî mektebin ayni sıralarında okudu.

Siyaset, metodik ve disiplinli genç subayı alâkadar etmiyordu. O, ilk Türk ihtilâlini hazırlıyan ve Mustafa Kemalin iştirak ettiği İttihad ve Terakki komitesine daima yabancı kaldı.

Bundan sonra teakub eden mücadele ve muvaffakıyet senelerini hepimiz biliyoruz; fakat Lozan hakkında şayanı dikkat ve bilinmiyen bir hikâyeyi Ankarada, Fransız - Türk müzakereleri vukubulduğu sırada, kendisiyle birlikte bulunduğum general Weygand'ın bir erkânıharbiye subayından öğrendim.

Lozan konferansında karşı karşıya oturan general Weygand ile İsmet İnönü nezaketle münakaşa ediyorlardı; fakat her ikisi de memleketlerinin noktai nazarını vatanî bir kuvvet ve enerji ile müdafaa ediyordu. Birdenbire İnönü sert bir hareketle:

— Hayır.. Bu böyle devam edemez, daha ileri gidemem.. dedi. Ve Fransız mütehassısını selâmlıyarak, masadan ayrılmak için ayağa kalktı.

Muhatabı, Türk diplomatına elini uzatarak, ayni şekilde:

— Ben de daha ileri gidemem, diye cevab verdi.

Devlet adamının yanı başında ferd olarak İsmet İnönü nasıl bir şahsiyettir?

İyi bir müslüman olan Cumhurreisi alkol kullanmaz. On üç sene müddetle yukarıda yazdığım veçhile, sandalyesinde oturarak asla tatil yapmadı..

Ankaradaki ikametim esnasında mükemmel bir süvari olan İsmet İnönünü başı açık, çitleri ve mâniaları atıyla aşarken gördüm.

Gene bir çok defalar onun her zamanki gezintisini yaparken millî kıyafetleriyle, Anadolunun uzak bir köyünden yeni hükûmet merkezine gelen kadın veya erkek köylülerle daima güler yüzle konuştuğuna şahid oldum.

En ziyade tercih ettiği vakit geçirme vasıtası şatranç oyunudur. Marmara köşkünde bana birbirinden ayrılmaz iki dost olan Kemal ile İsmetin bitip tükenmek bilmiyen parti yaptıkları mavi mermerden küçük bir masa, şatranç takımı ve iki hasır koltuk gösterdiler.

Cumuhurreisi, İnönünün, üç çocuğu vardır. En büyük oğlu 18 yaşında olup Ankaradaki Gazi lisesinde tahsilini bitiriyor.

Hakikî bir vatandaş, dürüst bir dost, sevimli ve mütevazi bir şef olan İsmet İnönü, yüzde yüz bir Türk siyaseti takib ederken, Ebedî Şefin Türkiyesini, Fransız ve İngilterenin mukadderatına sağlam bir surette bağlanmış daha yüksek mukadderatına sevkeylemekte devam ediyor...

İtalyanın Müttefiklerle anlaşma şartları

(Baş tarafı 1 ncide)

lia şu satırları yazıyor:

'Son dakikaya kadar İtalyan - Alman tesanüdünden şüphe edilmiş ve her ne bahasına olursa olsun bu tesanüdün gizlenmesi istenilmiştir. Bu suretle Roma ve Berlin arasında bir menfaat ihtilâfına inandırmak istenmiş ve bu ayrılığın İtalyayı demokrasilerle birleştireceği bildirilmiştir. Bu hayaller hakikaten gülünçtür. Ve İtalyanın hafızası fena olduğunu zannetmek yanlış olur..,

Yarı resmî gazete yazısının şu suretle bitiriyor:

"Çelik paktın ilk yıl dönümü İtalyan milleti tarafından Almanyaya temenniler gönderilerek ve Führer için olan hayranlığını bildirerek tes'id edilmektedir..,

Bir Mısır Gazetesinin Mütaleası

Kahire, 23 (A.A.) — Romadan El Ehram gazetesine bildirildiğine göre İtalyan matbuatı artık İtalyanın Avrupa ihtilâfına müdahale edip etmiyeceği değil, ne zaman müdahale edeceği meselesinin mevzuu bahsolduğunu yazmakta ve bu vadide mütalealar serdetmektedirler.

Romada Nümayişler

Roma, 23 (Hususî) — İtalyan üniversite gençleri bugün abluka aleyhinde yeni nümayişler yapmışlardır. Nümayişler, maarif nazırının üniversite şehrini ziyareti esnasında olmuştur. Talebler maarif nazırına Duçeye takdim edilmek üzere verdikleri bir mesajda Romanın gayelerini tahakkuk ettirmek için muharebeye hazır olduklarını bildirmektedirler.

Kont Ciano İşkodrada

Roma, 23 (Hususî) — İtalya Hariciye Nazırı Kont Ciano beraberinde Arnavutluk işleri müsteşarı Bernini olduğu halde Tirandaki Arnavut gençleri merkezini ve liseyi ziyaret etmiştir. Hariciye nazırı Arnavut genç kızlar birliğini de ziyaret etmiştir. Kont Ciano bilâhara İşkodraya gitmiştir.

İngiliz - Sovyet ticaret müzakereleri

Londra, 23 (A.A.) — Reuter'in öğrendiğine göre İngiliz - Sovyet ticaret müzakereleri hakkında İngiliz notasına Sovyetlerin verdiği cevap dün akşam B. Maiski tarafından İngiliz haricyesine teslim olunmuştur. Sovyet cevabı halen tetkik edilmektedir.

Yeni Muamele Vergisi

Ankara, 23 (Hususî Muhabirimizden) — Yarın meclisde yeni muamele vergisi kanunu müstacelen konuşulacaktır. Yapılacak tadillere aid proje de hazirandan evvel meclisden çıkacaktır.

Bugünkü harb ve Türkiyenin rolü

(Baş tarafı 1 incide)

her komşusu kendisine Türkiyeden bir tecavüz gelmiyeceğine emin bulunmaktadır.

Yunanistanla sıkı bir dostluk ve ittifakla bağlıyız. Bulgaristanla aramızda en ufak bir siyasî ihtilâf yoktur. İki millet bir kaç ay evvel mütekabil bir anlaşma ile hududlarındaki askeri geri çekmişler, böylelikle bu mıntakları büsbütün bir sulh ve emniyet sahası haline sokmuşlardır. Sovyet Rusya ile yirmi senedenberi devam eden dostluğumuz Rus - Türk münasebatını daima en iyi bir şekilde idame ettirmiştir. İngiltere ve Fransa ile imzaladığımız ittifak da bu dostluğa aslâ münafi değildir. Bu ittifakın hiç bir şekilde bizi Rusya aleyhinde bir harbe sürükleyemiyeceğini bir protokolla ayrıca tesbit ettiğimiz gibi, o zamandanberi geçen zaman zarfında ittihaz ettiğimiz hattı hareket de, bu niyetimizde samimî olduğumuzu en müstereddit dimağlara bile sokacak bir şekilde isbat etmiştir. İranla ve Irakla münasebatımız kelimenin tam mânasiyle kardeşanedir. Suriyeye gelince, Fransa ile olan ittifakımız, bu hususta söz söylemeğe dahi mahal bırakmamaktadır. Binaenaleyh Türkiyenin hiç bir komşusu, Türkiyenin takib ettiği sulh siyasetinin halisliğindeşüphe edemez.

Bir de bu sualin aksini düşünelim, Acaba Türkiyeye bir tecavüz imkân dahilinde midir?

Buna da çekinmeden hayır deyebiliriz. Bu cevabı verebilmemizin en büyük saiki Türk ordusunun bugün vasıl olmuş olduğu yüksek derecedir. Bu kuvvet her gün, her dakika, her saniye artmakta, Türk hududları kelimenin tam mânasiyle aşılmaz bir mahiyet almaktadır. Türk ordusunun tezahür eden bu mehabeti gün geçtikçe maddî ve manevî kuvvetlerin yükselmesi, ona karşı tecavüz niyetini güden her müstevli emeli iskât etmeğe ve durdurmağa muktedirdir.

Türk ordusunun bu gün erişmiş olduğu çok yüksek derece ve yenilmez mahiyeti ayni zamanda ona komşu olan müttefiklerini de siyanet etmektedir.

Çünkü bugün Türkün verdiği sözde durduğu bütün dünyaca inanılmış bir hakikattir. Ve mütecaviz kuvvet onun müttefiklerine saldırdığı anda karşısında Türk ordularını da bütün kuvvet ve haşmetiyle bulacağına kanidir. Bu ordunun dünyaca takdir edilen kuvveti ise bugün her müteerrızı uzun uzadıya düşündürecek bir derecededir. Bu itibarla Türk ordusunun günden güne kuvvetlenmesi, harbi yalnız Türk hududlarından değil, Türkiyenin bütün komuşlarının hududlarından da o nisbette uzaklaştırmaktadır.

Maamafih şurasını da ilâve edelim ki, müteerrız kuvvette her zaman mantık beklemek abes olur. Tarihde, ilk defa taarruzu kendileri yaptıkları halde neticede mağlûb ve münhezim olan devletlerin adedi o kadar yüksektir ki, Türkiyenin bugünkü kuvvetinin, onu her tecavüzden tamamiyle masun bırakacağı fikrine inanmak asla doğru olamaz. Onun için şaşkın bir politikanın ve hazin bir cesaretin neticesinde belki de günün birinde hududlarımıza çarpan kuvvetlere şahid olabiliriz. Böyle bir tecavüze uğramak eğer mukadderse, tarih bu müteerrız milletin hazin üfulünü yazarken bütün mesuliyeti bilâtereddüd kendisine yükleyecektir.

Elhasıl, bugünkü kuvvetli Türkiye, dünyanın en mühim ve en nazik bir mevkiinde sulhü idame ettiren en büyük kuvvettir. O, elinden geldiği kadar bu şerefli medeniyet vazifesini ifa etmekte devam edecektir.

* * *

Bir tayin

Ankara, 23 (Hususî) — Riyo de Janeyroda ihdas edilip doktor Alfons Banderio de Mellonun tayin edilmiş olduğu fahrî konsolosluğun fahrî baş konsolosluk haline konularak mumaileyhin fahrî baş konsolos olarak tayini icra vekilleri heyetince kabul olunmuştur.

ASKER KÖŞESİ

Tarihde Türk - İngiliz işbirliği

İki ordunun beraberce iştirak etmiş oldukları bütün harbler zaferle neticelenmiştir

YAZAN: *Bahri Özdeniz*

Rus orduları İstanbul kapılarına dayanmışlardı. Karargâhlarını "San-Stefano,, bugünkü ismile Yeşilköyde kurmuşlardı.

Vaziyet hazin; feci ve pek acıklıydı. Zira Gazi Osman paşanın şanlı müdafaasiyle meşhur (Pilevne) nin sukutundan ve müdafilerinin esaretinden sonra Rumeli kıtamızdaki bakiye Türk orduları, bir çok Rumeli muhacirleriyle birlikte İstanbula gelmişlerdi.

Bu pek mühim askerî vak'a Büyük Britanya hükûmetince kat'iyen hoş görülmemişti. Hattâ gayri tabiî ve tehlikeli addedilmişti.

Çünkü Moskoflar, mütareke ahkâmınca tahdid edilmiş hududu aşmışlardı. Yeşilköyle Bakırköy arasında mevcut ve Marmaraya akan (Ayamama) suyu Türk - Rus karagâhları beyninde zayıf bir hattı fasıl teşkil etmekteydi.

Bu karşılıklı ordugâhlar, muvakkaten kılıçlarını kınlarına koyan iki taraf için nazik sayılmakta ve askerî mülâhazalarla Avrupanın menafiine de muğayir bulunmaktaydı.

Daha dün birbirine kurşun atan, ünfü intikamla çarpışan ve iki taraftan binlerce kardeşlerinin ve silâh arkadaşlarının cesedleri kanlı (Şıpka) Balkanının hendeklerinde kalmış ve kemikleri topraklara karışmış iki müthiş Türk - Rus ordularının bu kadar yakın olarak karşı karşıya gelmeleri ve ufak bir vak'anın ve tahrikin söndürülmüş harb ateşinin tekrar alevlenmesine bâis olacağı korkusu mevcuttu.

Bu sebebden büyük bir ihtiyat ve dikkatle hareket zarurî bulunmaktaydı. Hem o vakit Moskoflarca beslenildiği zannolunan emel ve hedefin İstanbul ve Boğazlara müteveccih olması düşüncesi zihinleri kurcalamaktaydı. İngilizce (The Capture of Constantinople) eseri bu mülâhazayı yazmaktadır.

İki tarafça çok çetin cereyan eden sulh şartları uzadıkça uzuyordu. Zira Çar hükûmetince taleb edilen tazminatı harbiyenin ağırlığı o tarihde büyük harbden çıkan maliye hazinesi için gayri kabili tediye bir para idi.

Ruslar, harb tazminatından Türkiye topraklarındaki ordularının iaşe masraflarını, esliharın tecdiden yerine konulmasını ve yeni harb mühimmatının siparişi ve şimendifer malzemesi ilâh olarak ceman (1410 milyon Ruble) istiyorlardı. Mümkün olamadığı takdirde Rumeli ve Anadolu hudutlarımızda mühim tavizatı arziye taleb ediliyordu.

Nihayet bugünkü Romanyadaki eski Tolça sancağımızı yani Kilya, Solina, Mahmudiye, İshakçe, Tolçe, Maçin, Babadağ, Hirsov, Köstence, Mecidiye, Delta adaları ve Yılanadası gibi yerlerimizi o vakit kâmilen Ruslara terk ve bir kısım eşhası hususiye zarar ve ziyanlarını nakden ödemeği düyunu umumiyemize ithal ve kabul etmek suretleriyle anlaşmıya varılmış ve Rusların işgalleri altındaki (Balkan) ların tahliyesi esası Ayastafanos muahedesince tekarrur ve parafe edilmişti.

Acı mağlûbiyeti takib eden bu acı karar, yukarıda saydığımız veçhile Rumelideki bir kısım hâkimiyetimizden ferağatimizi ve bir çok sahil ve iç şehirlerimizin ziyalarını mucib olmuştu. Ve Tuna üzerindeki Demir kapıdan Tunanın mansabına kadar mevcut müstahkem mevkiler ve kaleler kâmilen yıktırılacak ve yenileri de inşa edilmiyecekti.

Üç aydan fazla süren mütarekeyi müteakib (Ayastafanos mukaddematı sulhiyesi) 19 şubat (3 mart) 1878 de Ayastafanosta Rus orduları başkumandanı Grandük Nikolanın umumî karargâh ittihaz eylediği Barutçubaşının konağında imza edilmişti. Ahiren mezkûr konak arsasında "Sahibinin Sesi,, gramofon plâkları fabrikası inşa edilmiştir.

Düveli muazzama tarafından aktedilen Berlin kongresinin reisi Prens Bismark ve düveli saire mümessilleri bulunan hariciye nazırları ve sefirler canibinden Ayastafanos askerî itilâfnamesinin tedkiki sırasında Rus ordularının İstanbul üzerine yürüyüşleri İngiliz donanmasının Türkiye lehine askerî müdahalesile İstanbul sularına vürudunu müteakib vaki olduğu ileri sürülmüş ise de kongrece mevaddı müstaceleden olarak tezkir edilen bu mesele, Rus ordularının bir an evvel geriye çekilmeleri ve Balkanların işgali askeriden kurtarılması kararının tasvibiyle neticelenmişti.

Her ne kadar üç aydanberi karşı karşıya duran Türk - Rus orduları aralarında bir hâdise zühur etmemekle beraber Rusların hattı fasıldan daha çok geriye çektirilmesi pek makul tedabiri askeriye cümlesinden bulunacağı esası kongrece de kabul edilmişti.

Müttehiz bu karar, 13 temmuz 1878 de Berlin muahedesine Türkiye ile beraber imzalarını vazeden İngiliz, Fransız, Rusya, Almanya, Avusturya - Macaristan, İtalya devletlerince müttefikan tasdik kılınarak mevkii icraya konulmuştur. İngilizlerle, Fransızların ve bir kısım İtalyanların bilfiil askerî müdahaleleri daha evvelce 1855 deki Kırım muharebesinde vaki olmuştu.

Bu harbde uzun süren muhasara esnasında Sivastopol şehrinin zaptında İngiliz ve Fransız orduları Türklerle ayni safta harbetmişlerdi. Halen Rus Kırım yarımadasının başlıca şehirleri: Sebastopol, Simferpol, Eupatoria ve Balaklavadır.

Bu son şehirde elyevm Türk - İngiliz - Fransız ve Rus orduları muharebe safhatını tamamiyle canlandıran ve o zamana aid esliha ve siperler levazimiyle, sepet tabyelerin ve askerî kıyafetlerin temsilî panoramalarını havi hatıralardan denize müteallik eserler Sivastopol bahriye müzesinde ve kara kısmına aid bulunanlar da Sivastopol kurbunda Balaklava ovasında, ve harekâtı askeriyenin cereyan ettiği yerdedir. Ve cidden görülmeğe şayandır.

Bu askerî ittifaklardan mütehassıl kadirşinaslığımız icabı olarak her sene yevmü mahsusunda Kırım muharebesine iştirak etmiş ve maktul düşmüş İngiliz, Fransız ve İtalyan askerlerinin istirahati ruhları için Feriköy mezarlığında merasimi ihtiramiyei askeriye yapılmaktadır.

Belçikadan kaçan muhacirler arasında

«Bir tren, daha birçok trenlerden sonra gara girdi. Hayvan nakline mahsus vagonları kapalı. İçeriden hiçbir ziya sızmayor. Fakat duvarlara vuruluyor. Bir kapı açılıyor. Elli kadar insanın tenefüsünden bozulan bir hava yüzümüze çarpıyor. Rıhtım üzerine kirlenmiş samanlar düşüyor. Bu karanlık içerisinde insan vücudları hareket ediyor ve sesler yükseliyor:

«Üşüyoruz, Üzerimize yağmur taneleri düşüyor. Çocuk sütünü içmedi...»

Sonra kulakları tırmalıyan bir ses yükseliyor. Bir kadın bana anlatıyor:

«Şuradaki çocuk hasta, sancılar içerisinde kıvranıyor. Anne Flamanlı. Fransızca konuşamıyor.»

Vali de yaklaşıyor. Hastabakıcı kadınlar çağrılıyor. Çocuk ve ailesi çıkarılıyor. Anne yarı meflûç bir büyük baba ile trenden iniyor. Bunlar da misafir edilecek. Diğerleri yollarına devam edecekler.

Diğerleri?

Bir ihtiyar, mütemadiyen: «Evime dönmek istiyorum» diye söyleniyor. Beş çocuğu etrafını sarmış duran kadın, bir altıncısını doğurmak üzere. Sancılarla kıvranıyor. Bir başka kadın ev kıyafetile çocuğunu bağrına basmış bir kenarda duruyor. Nihayet daha birçokları...

Bir şefkatli kadının tertib ettiği «süt damlası» azaları, genç kızlar vagondan vagona gidiyorlar. Bunlarla birlikte bir az inşirah ve sükûn da geliyor. Temizlenen küçükler ses çıkarmıyorlar. Daha büyükleri, erkekler rıhtıma inerek, kahve, süt, su içiyor. Sonra ağızlar açılmağa başlıyor:

İşittiğim hikâyeler o kadar müdhiş ki! Zira bu satırları yazarken ben de trendeyim. Refakat ettiğim kafileyi sinesine alacak şehrin cenubundaki ova kasabasına bunlarla beraber gidiyorum. Bunlar Belçikada Liege, amur ve Louvain'den geliyorlar.

Her taraftan bana, mitralyöz ateşi altında kaçtık, diyorlar. Polonyada geçen şeyleri anlatırlarken mübalâğa ediyorlar sanıyorduk. Fakat bu daha beter. Yanında kocasile iki kızı bulunan madam Jockin Olliero, hemen yere kadar inerek ve bir kanadının üzerine eğilerek, bisiklet üzerinde bulunanları, yaya giden adamları, otokarları, trenleri ve bilhassa çocukları nasıl mitralyöz ateşine tuttuklarını anlatıyor. Paris - Soir'ın Brüksel muhabirinin akrabasından olan Roger Sale şu adama bakınız, diyor. Dün deli gibi olmuştu. Gözlerinin önünde oğulları öldürüldü. Bu müdhiş bir şey, fakat itimadımız var.»

Tren hâlâ yürüyor... Bir kadın soruyor: «Normandiyada mıyız?»

— Hayır, fakat emin yerdesiniz.

— Emin bir yerde miyiz?

Bu kelimeler, yorgunluğun takallûs ettirdiği bu çehreye biraz inşirah veriyor. Dudaklarda hafif bir tebessüm beliriyor.

Fakat işte, üç buçuk günlük bir yolculuktan sonra tevakkuf edilecek sakin köy ve kilisesi...

Bursada 19 mayıs bayramı

Bursa, (Hususî Muhabirimizden) — Dün Atatürk âbidesi önünde toplanan binlerce mektebli gençler halka hitaben Vali Refik Koraltan çok heyecanlı bir hitabede bulunmuştur. Yağmur ve fırtınaya rağmen bu muhteşem tablonun ruhlara ve vicdanlara nüfuz eden yüksek mânasını müdrik bulunan bütün gençlik kımıldamadan bu hitabeyi vakar içinde dinlemişlerdir. Valimizin söylediği hitabe şudur:

«— Gençler!

19 mayıs 1919 günü; gençlik ve spor bayramı yapılan bu tarihî günü Ebedî Şefin mânevî huzurunda kutlulamak üzere bulunuyoruz. Bundan 21 yıl evvel hayat şöyle idi. İşte; şimdi Bursa semasını kaplıyan kasırgalar, yıldırımlar, havayı bu anda nasıl korkunç gösteriyorsa 21 yıl evvel 19 Mayıs günü de bundan evvelki günlerde büyük Türk milletinin hayat ve varlığını işte böylece ölüm kasırgaları, yıldırımlar sağanağı halinde ve hakiki mahiyetile tehdid etmekte bulunuyordu.

21 yıl evvel bu yıldırımların, boraların taşıdığı ölüm kasırgaları üstünde Türk dünyasının üzerine bir güneş doğmuştu. O güneş, Mustafa Kemal adlı bir Türk kahramanı idi.

İşte o gün millî halâs, millî istiklâl ve millî inkılâbın sağlam bir surette temelinin atıldığı bir gündü.

1919 Samsunundan 1940 Samsununa kadar geçen inkılâb Türkiyesi en büyük eseri olan siz gençlerle iftihar ediyor. Bunun canlı ve kuvvetli delili o büyük eserin ve büyük hâilenin en muhteşem tablosu, sevgili yavrular, gençler, sizler bulunuyorsunuz. Büyük Ata dünyası karanlık Türk âlemini aydınlatarak bugün herkesin saydığı, sevdiği, sözüne inanılır, kuvvetine dayanılır, dostluğuna bel bağlanır, sağlam bir milletin karşısında hayranlıklarını saklamıyorlar.

Bu kadar kuvvetli bir vatanı büyük Atanın çok sevdiği milletin çok inandığı İnönü, en sağlam esaslar üzerinde ele almış yürütüyor. Bugün milletin sevgili şefi olan İnönünün en büyük düşüncelerinden biri de siz gençlerin sağlam olarak yetişmesidir. Kuvvetimiz siz gençler bulunuyorsunuz. Onun müşfik bir baba gibi, hakiki bir millet babası olarak siz gençlerden istediği şey ahlâklı, faziletli, dürüst, çalışkan, disiplinli ve behemehal vatansever olmanızdır. Bu evsaf ile mücehhez olarak yetiştiğinizi gören büyüklerimiz sizin parlak yarınınızdan emin olarak gurur duyuyor.

Size emanet edilen bu güzel cennet yurdu imar edecek, ileri götürecek ve her türlü tehlikeler karşısında siyanet edecek siz olacaksınız; çünkü: Büyük Ata, gençliğe bunu söyledi, böyle dedi. Çünkü; Büyük Şef İnönü, milletin müşfik babası bunu istiyor. Çünkü; memleketin milletin en yüksek menfaati sizlerden bunu bekliyor. (Valimiz burada artan sağanağa bakarak) hava müsaid olsaydı sizinle daha geniş konuşmak imkânını bulacaktım.» demiş ve hitabesini şu cümlelerle bitirmiştir:

— Gençler! Gençlik ve spor bayramı hepinize kutlu olsun. Hayatınız daima saadetle dolu olsun.. Esad ALKAN

Orman mektebi talebeleri Uludağda

Bursa, (Hususî) — Orman mektebi son sınıf talebeleri tatbikat yapmak üzere evvelki gün Uludağa çıkmışlardır. Bu talebeler dağda on beş gün kalacaklardır.

Diğer taraftan havalar müsaid olduğu takdirde 23 mayıs günü de mektebin ikinci sınıf talebeleri de muallim Celâl Baritin başkanlığı altında tatbikat yapmak üzere dağa gideceklerdir.

HALKEVLERİNDE:

Konferans

Beşiktaş Halkevinden:

Beşiktaş Halkevinde 25/5/1940 cumartesi akşamı Beşiktaşlı şair Nedimin hayat ve eserleri hakkında güzide şairimiz Bekir Sıdkı Özozan tarafından bir konferans verilecek, ve temsil grupumuz tarafından bir temsil gösterilecektir.

Bir kadın:

«— Çocuğu uyutabileceğim, diye söyleniyor...» (Paris - Soir)

ALİÇONUN SON GÜREŞLERİ

No: 54 YAZAN: M. Sami KARAYEL

Üsküdarlı Hakkı bey, efendiden, malûmatlı bir zat olduğu cihetle eski pehlivanların menakibini iyice bilmektedir.

Hakkı bey, esasen yaş itibariyle de bir çok pehlivanlarımızın hayatını ve, güerşlerini yakinen görmüştür. Estabhâmire sabık kumandanı Şeref bey de pehlivanlık tarihimizin belli başlı fikir membalarından biridir.

Benim; pehlivanlık tarihimiz hakkındaki membalarım, evvelce de yazdığım gibi yukarıda yazdığım gibi Hatmi beyden, biraz da Şeref beydendir.

Sonra, Yeniköylü merhum Cevad beyle, gene Yeniköylü meşhur Suphi beydir. Cevad bey ile Suphi bey bundan on beş sene evvel vefat etimşilerdir. Yetmiş yaşlarında idiler.

Daha sonra, seksen yaşında vefat eden meşhur saraf Niyazi beydir. Niyazi beyi hemen herkes tanır. Bu zat, İttihad ve Terakkinin meşhur küçük efendisi olan Karakemali sandıkla kaçırmak cürmünden dolayı hapse mahkûm olmuştu.

Sarraf Niyazi bey, İstanbulun eski Onikilerindendir. Tanılmış, babayiğit ve pehlivan meraklılarımızdandır. Sultan Aziz devrinin son zamanlarında yetişmiş Kavvasoğlu koca İbrahim, Aliço ile arkadaşlık etmiş bir zattı. Sarraf Niyazi bey bundan on yedi sene evvel vefat etmiştir.

Benim menabiim bu yukarıda saydıklarımdan ibaret değildir. 85 yaşında vefat eden ve, Sultan Aziz devri başpehlivanlarından olan meşhur Pomak deli Murad (Sakallı deli Murad değil) da, müracaat ettiğim membalardandır. Deli Murad 30 sene evvel vefat etmiştir.

En son membaım, meşhur Aksaraylı Acem Şevki beydir. Bu zat da bundan on sene evvel vefat etmiştir. 85 yaşında idi.

Acem Şevki, ortaya güreş pehlivanlarındadndı. Kel Memişin, Aliçonun, Koca İbrahimin arkadaşlarındandı.

Şevki bey, İstanbulun eski Onikilerindendir. Meşhur bir adamdır.

İşte, benim membalarım bu saydığım zatlardan aldığım malûmattır. Ben, bunları tam otuz beş sene, durmadan topladım.

Bunları yazmaktan maksadım şudur: Bazı ihtiyar, okur yazar takımından olmıyan eski küçük pehlivanlarımız orada, burada yazıların bazı yerlerinde hatalar olduğunu söylüyorlarmış. Bu hatalar da şunlarmış:

Adalı ile Aliço beş saat değil, üç saat güreşmişlermiş..

Mümin hoca ile Adalının Selânik güreşi yokmuş.. Mümin hoca, Rami güreşinde, Koca Yusufu açık düşürmemişmiş.. gibi....

Hoş, bunlar esas itibariyle birer fahiş hatalar değilse de, bu gibi okur yazar takımından olmıyan ve kendilerine bilgiçlik süsü veren adamların abuk sabuk söylemeleri insanı sinirlendirmiş bulunuyor.

Benim mahezlerim kuvvetlidir.. Otuz beş senelik bir devre içinde durmadan toplanmış vesikalardır.

Sonra, ben, esasen güreşçiyim... Güreşe yağ güreşinden başlamışımdır..

Okuyucularımın da gördükleri gibi, ben yağ güreşinin girdisini çıkarsım âcizane mükemmelen bilen bir adamım.

Bazı okuyucularım, belki benim nazariyatçı bir adam olduğuma kanidirler. Böyle değil.. Ben, yağ güreşinde, ayağıma kisbet giyerek güreşmiş bir sporcuyum..

Sonra ben, alafranga, karakucak, serbest güreşi bizzat yapmış ve bilirim..

Bütün bunları yazmaktan maksadım, yani, boşuna roman yapan ve hayal düzen bir muharrir değilim.

Çolak Mümin, Aliçoyu, Hergeleci Yi, Yörük Aliyi, Koca Yusufu, Adalıyı mukayese yaptığım zaman bu işi bilerek yaparım. Ve, yağ güreşinin inceliklerini, oyunlarını seyrek yazarım..

Yazılarımı, Yeni Sabahın okuyucuları seve seve okuyorlar. Her gün beş on mektup almaktayım. Bu, âlâka gösteriyor ki, Türkiye pehlivanlığa meftundur. Yiğitliği, pehlivanlığı seven bir millettir.

Ne ise, gelelim asıl güreşlerimize:

Koca Yusuf, Sultan Aziz devrinden sonra, gelen pehlivanların en şöhret bulanlarından biridir.

Koca Yusufun fazla şöhret sahibi olmasına sebeb, Avrupa güreşleridir. Koca Yusufa kadar, Avrupaya hiç bir Türk pehlivanı çıkmamıştı. Koca Yusufun, ilk Avrupaya çıkan Türk pehlivanlarından biri olması, ayni zamanda sayısız muvaffakıyetler vücuda getirmesi kendisine büyük şöhret temin eylemiştir.

Koca Yusuf, talihsiz bir adamdı. Avrupa ve Amerikada bir çok muvaffakıyetler elde ettikten, bolca para kazandıktan sonra, Amerikadan dönüşünde Bahrimuhiti atlas de boğulmuştur.

Koca Yusuf, Burgonya vapurunda boğulmuştur. Yusufun kendini kurtarmak için etrafına tecavüz ettiğini yazmışlardır.

Yusufun bu hareketi külliyen yalandır. Çünkü, Burgonya vapurundan kurtulup Afrika sahillerine çıkanlar bilâhare, Yusuf hakkında yazılanları tekzib etmişlerdir.

Bilâkis, Yusuf gemi batarken, sükûnetini muhafaza eylemiştir. Gemide bulunanlar telâşa düşmüşlerdir. Kadın, çocuk, erkek cankurtaran sandallarına hücum etmişlerdir.

Deniz de çok fırtınalı olduğu için kurtulmanın imkânı yoktu. Koca Yusuf geminin kıç tarafa suya dalıp battığı sırada kaptana şunları sormuş:

— Kaptan kurtulmamızın imkân yok mu?

— Yoktur pehlivan!.

— Demek gemi mutlak batacak!

— Muhakkak..

Demiş.. Fakat, kaptan, Koca Yusufa son söz olarak:

— Pehlivan, kadın ve çocukları cankurtaranlara bindirdikten sonra, erkekler binecek.. dedi.

Koca Yusuf, derhal geminin baş tarafına geçerek kollarını sıvadı, abdest aldı, iki rek'ât namaz kıldı.

Yusuf, fevkalâde sakindi. Sıra erkeklere geldi. Cankurtaranlara binliyordu. Yusufu da çağırdılar. Gövdesi ağır olduğu için evvelâ sandala Yusufu bindirmek istediler.

[Devamı var]

Kalp yorgusu

YAZAN: A. Ş.

— 63 —

Etrafı kolaçan ediyordu. Yalnız, bütün bu faaliyet semeresiz kalmış gibi görünmüyordu.

Nihayet bir sabah Altay babasının odasına gelerek, ona, genç adamı sanki beyninden vurulmuşa döndüren bir haber verdi.

Veysi, odasında, evinden getirdiği karısının o güzel resmi karşısında oturmuştu.

Altay da, ellerini cebine sokmuş, bacaklarını açmış, kıymetli çerçevesi içerisinde kendilerine tebessüm eder gibi duran annesinin resmine bakıyordu. Altay tatlı sesile birdenbire:

— O, bundan daha güzel, diye söylendi.

Çocuğunun en ufak bir lâkırdısından mâna çıkarmağa çalışan Veysi sordu:

— Geceleri gördüğün anneni mi?

— Hayır.. ötekisi...

— Nasıl ötekisi?.

— Sahicisi!.

Genç adam yerinden sıçradı.

— Ne diyorsun Altay?.. Canlı annen mi?..

— Evet...

Bu müsbet cevab üzerine şaşıran Veysi tekrar sordu:

— Peki bunu nereden biliyorsun? Onu ne tarafta gördün?.

— İşte şurada!.

— Öyle amma, ozanı bana anlat..

— Daha ileride...

Bu sözler o kadar kat'i idi ki, genç babe, sakin durmak için kendisini güç zaptetti. Fazla acele veya sinirlilik yüzünden, çocuğunun bu kısa cümlelerinin membaını kurutmamak lâzımdı. Bu sebebden sesini mümkün mertebe yumuşatarak:

— Anneni ne vakit gördün? diye sordu.

— Deminden...

— Deminden mi?.. Bu olamaz ki.. herhalde dün demek istiyorsun galiba?..

— Evet.. dün..

— Demek sahici anneni gördün?

— Evet...

Bu kadar kısa cümlelerden, çocuğunun ne demek istediğini tamamile anlayamıyan Veysi, zihninin karma karışık olmasına rağmen oğlunu dizlerinin üzerine oturttu ve sualleri devam etti:

— Haydi yavrum. Bana daha iyi cevab ver. Babana, bütün bildiklerini söyle bakalım. Anneni gördün mü?..

— Evet.

— Sahici anneni değil mi?.

— Evet... Kâğıddan annemi değil, ötekini gördüm.

— Ya.. elleri hareket eden, yürüyen, küçük çocuğunu okşıyan öpen anneni gördün demek?... Peki seni öptü, kucakladı mı?.

Altayın dudaklarındaki tebessüm silindi. Küçük başını sallıyarak:

— Hayır! diye cevab verdi.

— Ya.. peki seninle konuştu mu?

— Hayır!..

— Peki ne yaptı?.

— Güldü.

— Ne? Güldü mü?..

— Evet bana güldü.

Küçüğün sabit simasında yeniden bir tebessüm dolaştı. Neşeli bir nazarla, duvarda asılı duran tabloya bakarak:

— Annem!... Ne kadar da güzel! diye söylendi.

— Evet.. güzeldir.

— Ve gülüyor da.. oh!.. Ne tatlı şey!..

Veysiye, boğazını sanki bir el sıkıyormuş gibi geldi.

Oğlu, Perihanı görmüştü. Zira, karısından başka, hangi kadın, oğlunu bu şekilde tesir altında bırakacak veçhile gülebilirdi? Heyecanla sordu:

— Sana gülen kadının anneci olduğunu kim söyledi?.

— Ben iyi gördüm.

— Evet.. sana bakarak güldüğü için.. bu fikirde bulunuyorsun..

Altay hiddetle yerinden kalktı ve kuvvetle cevab verdi..

— Hayır. Çünkü o resimdeki kâğıddan anneme benziyor! Başka gülenler de var. Onlar annem değil!.

— Tabiî.. onlar, senin tanımadığın kimseler. O.. başka..

— Evet. Amma.. bu sahici annem.

— Anneni dün ilk defa mı gördün?..

— Evet.. daha evvel de gördüm.

Veysi, heyecandan nefesi kesilecek gibi olmasına rağmen, çocuğundan birer birer kendisini hakikate götürecek kelimeleri koparmağa çalışıyordu.

— Bak Altay. Eğer annenin ne yaptıklarını bana anlatırsan sana güzel bir oyuncak alacağım.

— Oyuncağı isterim baba..

— Öyel ise.. haydi bakalım baturla. Anneni nerede gördün?

— Tâ orada gördüm.

— Evet anladım orada!... Annen sana gülümsediği zaman ben de seninle beraber miydim?.

— Evet.

— Dün demek?.. Gazinoda sütlü kahve içtiğimiz zaman mı?

— Hayır..

— Peki nerede gördün anneni?

— ... tâ ileride, plâjda gördüm.

— Anladım. Beraberdik. Mürebbiye de yanımızdan ayrılmıştı.

[Devamı var]

SPOR

Bu hafta yapılacak millî küme maçları

Fenerbahçe ve Galatasaray bu hafta İzmir takımlarile karşılaşacaklar

Mısır seyahati dolayısile epey zamandır göremediğimiz Galatasaray ve Fenerbahçe futbol takımlarını bu hafta İzmirin Altay ve Altınorduşuna karşı göreceğiz.

Bu iki İstanbul takımının, yaptıkları muhtelifle Mısır gibi futbolün oldukça ilerlemiş bulunduğu bir muhitte aldığı muvaffakıyetli neticeden sonra, bu hafta taraftarlarına zevkli bir oyun göstere - cekleri beklenebilir. Her seyahat dönüşünde, sporcuların, yerli müsabakalarda oyunları eskisinden daha yüksek olmuştur. Bu itibarla Fenerbahçe ve Galatasaray bu hafta İzmirli rakibleri karşısında yüksek bir Moral ile ve kendilerine güvenerek çıkacaklardır.

Bu moral yüksekliğinin Fenerbahçede daha çok olması lâzımdır. Zira Sarı - Lâcivertliler İzmirde yaptıkları her iki depplasman maçını da kazanmışlardı. Galatasaraylılar bunun tam aksi olan bir netice almışlar, gerek Altınorduya gerek Altaya mağlûb olmuşlardı. Altaya karşı aldıkları netice şimdiye kadar görülmemiş bir şekilde sürprizli olmuş, Galatasaray ilk gol attıktan sonra tam on üç dakikada beş gol yemişti. Bu itibarla bu hafta ki Galatasaray - Altay maçı İzmirdekinin bir revanşı olacaktır.

İlk gün yani cumartesi günü Altay ile Fenerbahçe, Altınordu ile de Galatasaray oynıyacaklardır. Altayı ve Fenerbahçeyi şimdiye kadar yaptıkları maçlar ve kuvvetli halleri göz önünde tutularak tetkik edecek olursak İstanbul takımı daha ağır çekecektir. Birlik itibarile Fenerbahçe, iyi oyuncu ve muhtelif hatların kıymeti bakımından yine Fenerbahçe daha iyidir. Altay takımında santrhaf ve santrfor kıymetli oyunculardır. Fa - kat Fenerbahçe için bunların randıma - nını önlemek büyük bir iş sayılmıyacaktır.

Galatasaray Altınordu maçı daha he - yecanlı olacağa benzemektedir. Altınordu İzmir birincisi olmaktan başka bazan çok düzgün oyun oynamakta, bilhassa forverdi gol çıkarmak hususunda hayli muvaffak olmaktadır. Said, Namık, Hamdi gibi iyi oyuncuların bulunduğu bu hat karşısında Galatasaray müdafaası oldukça yorulacaktır. Buna mukabil Altınor - dunun zayıf olan müdafaa hatlarının Galatasarayın Gündüz, Salâhaddin ve Salim gibi akıncıları karşısında tutunması ve kalecinin emniyette bulunması hemen hemen imkânsızdır. İkinci gün takımlar rakib değiştirerek oynıyacaklardır.

Fenerbahçe ve Galatasaray Pazar günü daha ziyade kendi oyunlarile karşılaşacaklar gibidir. Altayın tarzı Galatasarayınkine, Altınordunun Stili de Fe - nerbahçeninkine daha ziyade uymakta - dır. Altayın enerjik forverdi, Galatasarayın gayretli ve teknik müdafaası karşısında oldukça bocalıyacağa benzemekte - dir. Fakat İzmir takımının kendi diya - rında elde ettiği galibiyetin temin etmiş olduğu itibarı kaybetmemek için, Galatasarayın da İzmirdeki mağlûbiyetin revanşını almak için oynıyacakları şüphesiz olduğundan oyun çok hararetli olacaktır.

Hava kurumu 7 inci kurultayı

(Baş tarafı 1 incide)

Türk Hava Kurumunun yedinci kurultayını açıyorum. Kurultayın bu toplantısının, havacılığın bütün dünyaya hemen her meselenin başında alındığı bir zamana tesadüf etmesi, her vakitten daha fazla vatandaşları alâkadar edeceğine şüphe yoktur.

On beşinci çalışma yılını bitiren Türk Hava Kurumu, havacı genç - ler yetiştirmek ve Türk hava ordusuna yedek kuvvet hazırlamak vadisinde son bir senedenberi daha verimli bir şekilde çalışmaktadır. Bu çalışmayı kurultayın yakından görerek takdir buyuracağına ve ordu ihtiyacına daha elverişli bir şekilde tanzim edeceğine şüphe etmiyorum.

Karşısında bulunduğunuz dünya vaziyeti, havacılık hususuna ne kadar ehemmiyet vermek lâzım geldiğini bir kere daha isbat etti. Binaenaleyh Türk hava kurumunun çalışmalarının da o nisbette ağır üzerine aldığı hizmetlerin de o nisbette mesuliyetli olduğunu göz önünde tutarak kurultayın eski mesaisini tedkik ederken, gelecek seneler işlerini de dikkatle tesbit etmesi lâzım geliyor. Bunu bilhassa tebarüz ettirmek isterim.

Hükûmet, tayyare piyangosunu, millî piyango haline çevirmiş ve hasılatının gene tayyare işlerine tahsisini esas tutmuştur. Yerli mah - sullerden alınmakta olan tayyare hissesini keldırmıştır. Bundan mü - tevellid gelir noksanının, Türk va - tandaşının hava kurumuna aza yazılması suretile telâfi edileceği hakkındaki ümidimiz gittikçe artmak - tadır. Bugün aza adedinin yarım milyonu geçtiğini iftiharla söyliyebilirim. Kurumun çalışmalarından alınan neticeler görüldükçe, kampta yetişen kabiliyetli gençler memleketin her tarafına yayıldıkça, milletin yardımının da yükseleceği muhakkaktır.

Sayın arkadaşlar,

1935 kurultayında aziz Millî Şefimizin bütün vatandaşları ikaz eden işaretlerinden bugüne kadar geçen zamanda, dünya hâdiselerinin doğurduğu manzara, millî havacılık meselelerine verilen ehemmiyetin ne kadar yerinde olduğunu isbat etmiştir. Hava hâkimiyetinin, yurd mü - dafaasında oynadığı rolün ne olduğunu bugün bilmiyen kalmamıştır. Kanaatindeyim. Bir müdafaanın koruması, yahud bir taarruzun başarılması, her şeyden evvel, hava hâkimiyetini icab ettiriyor. Memleketi düşman tayyarelerine karşı müdafaasında gene tayyarenin yer müdafaasından ziyade tesiri olduğunu son dünya vakayii isbat etmiş bulunuyor.

Tayyareciliğimize verdiğimiz emek ve vermeğe çalıştığımız vüs'at bu noktadan çok yerindedir. Türk Tayyare Kurumunun elyevm sar - fettiği emeğin büyük ve verimli olduğunu ve bunu iftiharla gördüğümüzü huzurunuzda söylemekle se - vinç duyarım.

Kurumun yetiştirdiği yüzlerce genç ve gürbüz tayyareci ve bunların yetişmesi için meydana getirdiği fennî tesisler ve hava ordumuza yaptığı yardımlar, bu iftihar ve sevincimizin birer nümuneleridir.

Bütün bunlar, Türk havacılığına her gün biraz daha fazla yardım etmek, biraz daha fazla kuvvet ver - mek için bizi teşvik ediyor ve Türk milletini de bu cepheden daha alâ - kalı görmek istiyoruz.

Aziz vatandaşlarım,

Dünya milletleri arasında biz de, göklerimizi kanatsız bırakmamak için gücümüzün yettiği bütün tedbirleri almak, bütün çarelere baş vurmak mecburiyetindeyiz. Bu zarureti her vatan ferdine duyurmak vazifemizdir ve bunu kurultayın başlıca meşgul olacağı bir mesele olarak görüyorum. Bu düşünceme sizlerin de iştirak edeceğinize ka - naatim vardır. Binaenaleyh, kurultayın dört senede bir kere değil, her sene toplanarak vatanın her köşe - sinden gelen azalarile kurumun ça - lışmalarını yakından görmelerini ve tedkik etmelerini, nizamname ta - dilinde göz önünde bulundurmanızı rica edeceğim. Bu suretle, bir sene zarfındaki çalışmayı ve terakkiyi vatanın her tarafına ulaştırmak mümkün olacaktır, zannederim.

Çalışmalarınızda muvaffakiyet diler, hepinizi sevgi ile selâmlarım.

Hava kurumunun şimdiye kadar 4 senede bir toplanan kurultayının Başvekilin teklifi üzerine her sene toplanması ve kurum adının Millî Hava Kurumu olması kararlaştırılmıştır. Yarın sabah Etimesudda hava tezahürleri yapılacaktır.

Atatürkün Kabrini Ziyaret

Ankara, 23 (A.A.) — Türk Hava Kurumu kurultayı adına seçilen bir heyet kurum reisi Şükrü Koçağın riyasetinde bugün saat 17 de Atatürkün Etnografya müzesindeki muvakkat kabrini ziyaret ederek bir çelenk koymuşlar ve Ebedî Şefin manevî huzurunda tazimle eğilmişlerdir.

Sirkeci gümrük müdürlüğü

Ankara, 23 (Hususî) — Yetmiş lira maaşlı Sirkeci Gümrük müdürlüğüne, Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti üçüncü sınıf müfettişlerinden Cezmi Şahingiray tayin edilmiştir.

Gündüz külâhlı, gece silâhlılar arasında

İtalya acaba sahiden Almanyanın dostu mudur?

Tepebaşında zarif bir kahvenin arka odasında konuşulan şeyler

— 4 —

Bilmem hiç âklınıza Tepebaşında, cadde üzerinde hariçten çok zarif görünen (T...) ye girmek geldi mi? Buranın sahibi de Türk tâbiiyetinde imiş. Buraya (T...) ismini vermek mecburiyetini nereden duyduğunu bilmiyorum. Yalnız burası büyük bir gusto ile tefriş edilmiş olduğu için yeknazarda nazarı dikkati celbediyor. Burası daha ziyade memleketleri nazi istilâsına uğrıyan ferdlerin toplantı yeridir. Nazi istilâsına uğrıyan memleketleri saymayı füzulî görüyorum. Zira bunları henüz kundaktan kurtulmuş çocuklar bile biliyorlar. Bunlar (T...) yi kendileri için güzel bir istirahat yeri zannediyorlar. Fakat içlerinde dolaşan istilâcılardan haberleri yok.

(T...) nin ön kısmı asla konuşmağa müsaid değildir. Burada yanınızda bulunan bir arkadaşınızın kulağına fısıldasanız ne söylediğiniz başkaları tarafından işitilir. Meselâ benim bir Almanın diğer bir Al - mana:

— Haydi, Berlin radyosunun ajans haberleri vakti geldi. Totonyaya gidelim dediğini işittiğim gi - bi. İşte bu mahzur göz önünde tutularak buraya, ufak bir koridorla geçilen bir salon da ilâve edilmiştir. İstanbulun gizli konuşmağa en müsaid yeri burasıdır. Burasını aydınlatan loş ziyanın altında senelerce beraber yaşadığınız bir dostunuzu güçlükle seçersiniz. Bana burasını öğreten de bir arkadaşım oldu.

Ortadaki masalardan birinde oturuyorduk. Bitişiğimizde de henüz Çekoslovakyadan bir yolunu bulup kaçarak şehrimize gelmiş bir Çek kafilesi oturuyordu. Aralarında hararetli hararetli konuşuyorlardı. İçlerinden birisi anlatı yordu:

— Nazilerin Prağa girince ilk işleri süt, tereyağ ve yumurta satan dükkânları soymak oldu. İki Alman askeri dükkânıma girdiler. Vitrinden bir tereyağı paketini alarak kasaturalarile üçe taksim ettiler. Bu parçalardan birer tane dilleri üzerine koydular. Sonra da ikişer yumurta alarak dilleri üzerindeki yağın üstüne kırıp midelerine indirdiler.

Adamın halinden Prağda yağcı - lıkla uğraşan bir kimse olduğu anlaşılıyordu. Adam sözlerini bitirir bitirmez salonu müdhiş bir kahkaha çınlattı. İçlerinden birisi sordu:

— Yağla yumurtaların parası ne oldu?

— Ne olacak. Hitlerin ödiyeceğini söylediler.

Osmanlı saraylarından artakaldığı anlaşılan duvara yapıştırılmış yaldızlı bir aynanın sağında iki İtalyan arasında şöyle bir muhavere cereyan ediyordu:

— Dedikleri kadar varmış. Bu - rası çok rahat ve aristokrat bir yer Nedir o yerin hali? Öksürsen suç olacak. Yarasalardan insan bir tek söz söyliyemiyor.

— Hakkın var. Ben de birkaç kere gitmiştim. Fakat sonradan burasını bir Alman dostum tarif etti. Çok memnunum. Vaziyetleri nasıl görüyorsun? Biz de harbe girecek miyiz dersin?

— Şimdilik zannetmem. Belki Almanyanın ikbali açılınca. Daha doğrusu Alman zaferi kat'îleşince.

— Fakat Türkiye de onlarla beraber. Türkiye karadan müttefikler için mühim bir kuvvettir.

Tam böyle tatlı tatlı konuştukları bir sırada uzunca ve balıketinde bir adam yanlarına yaklaşarak arabca bir şeyler fısıldadı. Bunların üçünün de Mısırlı İtalyanlar olduklarını anlamakta gecikmedik. Bunların biraz soluna bir kadın bir erkek oturmuş konuşuyorlardı. Lisanlarından Alman oldukları anlaşılı - yordu. Kadın erkeğe:

— Vas neys in den poletik, yani siyasetten ne haber? diye sordu.

Erkek:

— Güzel, güzel... Sonra:

— Artık Parise girmek bir hafta işi. Göbbels hiç boşuna söz söyler mi? Şimdi sıra inşallah Yugoslavlarda. Sonra da yavaş yavaş. fakat erkek sözünü bitirmeden kadın:

— İtalya ne yapacak acaba?.

— Ne yapsın istersiniz? Ona da imparatorluk kapıları açılıyor. Duçe Führerin cesaret ve şecaatine dua etsin.

— Demek vaziyetten memnun sunuz?..

— Tamamile Almanyanın lehinedir. Almanya kendisinin ne olduğunu göstermiştir. Ve yetiştirdiği kahramanların eşine dünya tarihinde rastlanmıyacaktır.. dedi.

Bu bir nevi samanlıkta vezir rüyası görmeyi andıran hâdise karşısında bir müddet duraladım.

— Evet, dedim' Ne kadar gurur duysalar yerindedir. Fakat müttefiklerin mukabil taarruzu karşısında Alman dinamik kuvvetlerinin daha ne kadar anudane çarpışacaklarını bir göz önüne getirdim. Biraz evvel Alman askerlerinin yağmacılığından bahseden Prağlı tüccar bunları herhalde tanımış olacak ki dikkatle süzmeğe başladı. ve ar - kadaşlarına dönerek:

— Arkadaşlar aklıma bir şey geldi... Acaba şu benim dükkânımı yağma eden askerlerin borçlarını bun - lardan istesek Hitlerin şerefini düşünerek öderler mi? dedi. Ve salon dinleyicilerin kahkahalarile çınladı:

Lâkin tam bu sırada bayan (L...) başını gösterip, tatlı tatlı konuşan Alman çiftler ayağa kalktılar. Ben de arkadaşımla arkalarından çık - tım. Bunların 00497 numaralı hususî ve açık bir arabaya bindiklerini gördm. Yalnız erkeğin sesi işitiliyordu:

— İtalya ebedî dostumuzdur. O oldukça zafer bizimdir. Gayriihtiyarî kendimi tutamadım; yalnız:

— At martini debreli Receb, dedim. İşidip işitmediklerini bilmiyorum. Orasını Allah bilir.

Yaşar Çimen

SABAHTAN SABAHA

Emsalsiz bir karar

Belçikada ve Şimalî Fransada karışık bir sevkulceyş hareketi yapan Almanların hedefi çoktan anlaşıldı: Geçen harbdekinin aksine olarak Fransanın merkezini değil, Manş denizi sahillerini tut - mak..

Bu suretle İngiltere ile başbaşa kalmak; belki Kale'yi de ele geçirerek İngiliz sahillerine 35 kilometre ye kadar yaklaşmak..

Bu yakınlıktan maksad nedir? İngiltereye asker çıkarmak mı? Alman kumandanının belki bu da aklından geçiyor. Vakıa Pa dö Kale başka, İskajerak boğazı başkadır. Orada iki sahil de Almanların elinde idi. İngiliz donanması üssünden bin kilometre uzakta düşman de - nizlerinde bulunuyordu. Almanların bir sahilden ötekine asker çıkarmasına mâni olamadı. Pa dö Kale'de iş böyle değildir. Henüz Kale de Almanlardan yüz kiolmetre uzakta olmakla beraber burasını elde ettiklerini farzetsek bile karşı sahile geçmek ateşe atılmakla bir olacaktır .

Maamafih tayyaresi ve paraşütleri, beşinci kolları ile Almanların bunu da akıllarından geçirdiklerine şüphe etmiyen İngiltere her türlü tedbirleri almış hazır bekliyor.

Fakat İngilterenin en mühim kararı evvelki gün alınmıştır. Evvelki gündenberi her İngilizin malı ve canı kralın emrindedir. Bu suretle 1000 senelik İngiliz meşrutiyet idaresinde ilk defa diktatörlük teessüs ediyor. Harbe mahsus bu fevkalâde tedbiri İngiltere Cihan Harbinde aklından bile geçirmemişti. Şahsî mülkiyetten ve hürriyetten mahrum olmayı İngiliz bin senedenberi dünyanın hiç bir devrinde göze alacağını beklemiyordu. Onun için evvelki gün, hem de amele partisinin hükûmetteki mümessili vasıtasiyle alınan bu karar İngilterenin nasıl her şeyi göze aldığına ve nasıl ayaklan - dığına bir delildir.

Bir İngiliz gazetesi bu münasebetle: "Almanya sekiz sene evvel harbe başlamıştı. Biz dün başladık,, diye yazıyor, doğrudur. Bu İngiliz, gurur ve azametinin en yüksek mevkiinden bu fedakârlığı nasıl yaptı?

Bunun izahı meydandadır:

Son derece vakur, mağrur ve doğru dürüst giden bir adam, karşısına çıkan bir deliye karşı vakar ve dürüstisini sonuna kadar muhafaza etmek isterse boğazlanabilir. Mutlaka bir duvar üstüne fırlayarak siper almak ve eline ne geçerse bunu müdafaa silâhı gibi kullanmak mecburiyetindedir. Bu hareket, hafifliktir, amma başka çaresi var mı?

"Yeni Sabah,, ın büyük röportajı

İlk Türk Petrol Mıntakasına doğru

7 sene süren bir çalışmadan sonra

("Yeni Sabah,, ın sureti mahsusada yeni petrol mıntakasına göndermiş olduğu muharriri Sabih Alaçam yazıyor.)

— 7 —

Maymuni boğazında petrol bulunduktan sonra, kamptaki normal hayat adetâ felce uğramış. Herkesin heyecanı o raddeyi bulmuş ki hiç kimsenin aklına öğle yemeğini yemek gelmemiş bile! Saliklleri arasında «Karadeniz» diye adlandırılan mukaddes mayi, yahud petrol geniş, dört köşe bir çukurun içine akıtılmış. Burası ile sondaj kulesi arasında, herhangi bir iştial tehlikesinin önüne geçmek için, 20 metrelik bir mesafe var. Yollarda da şu levhalar görülüyor: Sigara içmek yasaktır!

Bu ihtiyatî tedbire riayet ederek sigaralarımızı söndürdük, petrol akıtılan çukurun başına geldik: Mukaddes mayi kurumuş, bir kısmı, toprak tarafından çekildiği için cidarlarda siyah izler bıra - karak yarım metre kadar aşağıya inmiş ve yeryer çatlayıp donmuş. Karşımızda, sanki asfaltlanmış bir saha mevcud.

Sondaj kulesi ile bu sun'i petrol havuzunu biribirine bağlıyan yol da simsiyah ve yine asfaltlanmış gibi parıl parıl.

Yavaş yavaş ileriye doğru gidiyoruz. Açılan kuyu, bağrında taşıdığı büyük servetin büyük gururu ile, karşımızda yükseliyor: Haklı! Çünkü, günde on on beş ton verim kabiliyetinde. Bu, beynelmilel mikyasta kıymeti olan bir rakamdır.

Elde edilen petrolün terkibine gelince: Yüzde 25 benzin, yüzde 30 petrol ve ayrıca yüzde şu kadar kükürt v. s.

Safiyet derecesi de: 0.897!

Bütün bunlar da, yer yüzündeki ham petrol vahidlerinin en yüksek vasıflarına tekabül eden rakamlardır.

Petrol bulunan mıntakanın bugünkü ve yarınki kabiliyetleri hakkında, suallerime en ilmî ve en hakikî cevabları verebilmek mevkiinde olan direktör Bay Cevad Taşman ile konuşurken, sordum:

— Halihazırdaki çalışmanızın şeklini nasıl izah edebilirsiniz?

«— Şimdilik, petrol tabakasının ne kadar kalın olduğunu ve verim kabiliyetini tesbit etmek ile meşgulüz.»

— İlerideki çalışmanızın hedefi ne olacaktır?

«— Petrollü tabakanın, Raman dağının ne mikdardaki sahasını işgal eylediğini öğrenmek. Bunun için sondajlara devam edeceğiz..»

— Bulunan petrolün randıman vermesi nasıl mümkündür?

«— Petrolün, memleketimize doğrudan doğruya faydalı olabilmesi, tasfiye tesisatının vücude getirilmesine bağlıdır. Bu kuyuya benziyen dört, beş kuyu daha açıldıktan sonra - tabiîi ayni neticeleri vermeleri şartile - tasfiye işine başlanabilir.»

— Tasfiye tesisatı ne kadar bir zamanda yapılabilir?.

«— İki senede.»

— Memleketimizin petrol ihtiyacını ne suretle karşılamak kabildir?

«— Türkiyeye günde 500 ton petrol lâzımdır. Bu mikdar, 30 kuyu açıldığı takdirde temin edilebilir. Hattâ, kuyuların adedi arttırılırsa, ihracat yapmak imkânı bile elde edilmiş olur!»

— Bir petrol kuyusunun maliyet fiyatı nedir?

«— Evvelâ açılan kuyuların masrafı çoktur. Beher metreleri, jeolojik, jeofizik vesair her türlü masraflar ile beraber, 250 liraya çıkar. Bilâhare, açılan kuyularda ise, bu mikdarın yüz liraya kadar inmesi beklenebilir.»

Bay Cevad Taşmanın verdiği bu izahattan anlaşılıyordu ki bir sondaj kulesinin toprağın üstüne yükselebilmesi için 250 - 300 bin liranın toprağın altına verilmesi lâzımdır.

Fakat, bulunan petrol, Maymuni boğazında olduğu gibi, yüksek kaliteyi haiz bir kıymette ise, harcanan paranın on sene içinde geri alınması mümkündür! Müteakib seneler ise, hep kâr yekûnunu kabartacak, o memleketin iktısadî kal - kınmasının en yaratıcı mübeşşiri olacaktır.

İşte, bu hakikat Raman dağının eteklerinde, basit bir mütearife gibi, tebarüz etmektedir. Bugün bir tane olan sondaj kulesinin, şimdiden altı tane olabilmesi için faaliyete geçilmiştir. Koyu pembe renkleri ile gözleri büyüleyen süpürge çiçeklerinin örttüğü vadide petrol kuyularının yerleri ayrılmış, buraları kazılmıştır.

Ayrıca, yollar yapılmakta, kazanlar konmakta ve diğer fennî tesisler hazırlanmaktadır.

Böylece, Raman dağının sağ tarafı kaplıyan Maymuni boğazı, birkaç aya kadar bir mamure halini alacaktır.

Fakat, Raman dağının sol tarafı da ihmal edilmiş değildir. Çünkü, o sahanın hayatî varlığı üzerinde Bay Cevad Taşman büyük ümidler beslenmektedir. Petrol arama grupu direktörü, her Tanrının günü saatlerce yürümeyi göze alarak, ya Raman dağının üstünden aşmakta, yahud vadiyi dolaşarak yeryer tedkiklerde bulunmaktadır.

Bizler için bir sırdan başka bir şey olmıyan bu tedkikler, Bay Cevad Taş - man için birer beşaret haberidir! Bir arazi yarığının renginden, ufacık bir taş parçasından, en büyük ilim ve fen davalarının yanılmaz neticelerini çıkartan bu kıymetli petrol mütehassısımız ile konuşurken merakla sordum:

— Sizi muvaffakiyete götüren meslekî sırrınız nedir, acaba?

Mütevazı muhatabım güldü:

«— Çok kolay, fakat o nisbette de zor! Kristof Kolombun yumurtası gibi... Evvelki aramalarımızda petrolü bulmuyor değildik. Fakat, hep su ile karışık çıkıyordu. Bu yüzden ümidlerimiz tahakkuk etmiyordu. Tam yedi sene ayni hüsranı tattıktan sonra, haritada nehirlerin vaziyetini inceledim. Tedkiklerim netcesinde, bu mıntakada sondajlarda bulunmanın müsbet bir sona varacağına - kanaatimin saiklerini söylemekte mazurum! - itimad besledim.

Fakat, şunu da bilmelisiniz ki petrol işinde muvaffakiyet yalnız kitab okumak ile, nazariyeyi körü körüne tatbike kalkmakla elde edilmez! Ayrıca, iki esas unsura daha sahib olmak lâzımdır:

I — Tecrübe,

II — Koku almak.»

Diyanet işleri yazı müdürlüğü

Ankara 23 (Hususî) — Diyanet İşleri Reisliğinde münhal (60) lira maaşlı yazı işleri müdürlüğüne sicil mümeyyizi Muammer Börekçinin (40) lira maaşla tayini tesnib edilmiştir.

Yüksek Sıhhat Şûrası âzalığı

Ankara, 23 (Hususî) — Yüksek sıhhat şûrası azalığına Haydarpaşa Nümune hastahanesi dahiliye has - talıkları mütehassısı profesör dok - tor Tevfik Salim Sağlam tayin kılınmıştır.

Kaymakamlar arasında

Ankara 23 (Hususî) — Yenişehir kaymakamı Fuad Gönenin Devdek kaymakamlığına, Devrek kaymakamı Halid Kultayın Uluborlu kaymakamlığına, Uluborlu kaymakamı Muzaffer Kutmanın Yenişehir kaymakamlığına, Baykan kaymakamı Edib Erginin Kurtulan kaymakamlığına, Eruh kaymakamı Hikmet Torun Baykan kaymakamlığına, Erzurum seferberlik müdürü Azmi Gökçenin Oltu kaymakamlığına, staj müddetini bitiren Trabzon maiyet memuru Asım Sağıroğlunun Göle kaymakamlığına, staj müddetini bitiren Kırıkkale nahiyesi müdürü Nusret Ünlütürkün Eruh kaymakamlığına naklen ve yeniden tayinleri tensib edilmiştir.

İthalatçıların nazarı dikkatine

Ankara, 23 (Hususî) — 2/8099 sayılı kararnamenin birincî maddesinin tatbikine mütedair talimatna - menin on dördüncü maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir.

"Kredili ithalât vaziyetinde malın tediye şeraitine göre bedeli taksitle mezkûr bankaya yatırılmak şartile de ihracattan önce ithalât yapabi - lir.,,

Parmağının Yarısı Koptu

Büyükdere kibrit fabrikasında çalışan amelelen Ali oğlu Hasan sağ elinin bir parmağını makineye kaptırmış, parma - ğının yarısı kopmuş, Nişantaşı Amerikan hastahanesine kaldırılmıştır .

Kamyon Çarptı

Şoför Avramın idaresindeki 3418 nu - maralı kamyon, Cibalide tütün fabrikası önünde, Nalıncı sokağında oturan yedi yaşında Sabahaddine çarparak muhtelif yerlerinden yaralamış, yaralı çocuk Balat hastahanesine kaldırılmış, şoför ya - kalanmıştır.

Fransız Millî Marşı Marseyyez nasıl doğdu?

Bundan tam 148 sene evvel 25 nisan 1792 tarihinde, Alsas vilâyetinin merkezi Strasbourg şehrinin Mesange sokağında alçak ve eski bir evinde Fransızların millî marşı Marseyyez ortaya çıktı.

O gece de, bir ilk bahar, bir harb gecesiydi.

Yine bugünkü gibi Fransanın düşmanları Rhin nehrinin öte tarafından Strasbourgu tehdid ediyorlardı.

Tehdid altında bulunan Strasbourg kahramanlık hislerile titriyordu:

— Hürriyet! Hürriyet

Bu kelime, askerlerin geçip gittiği sokaklarda çınlıyordu.

24 nisan 1792 tarihinde Parisden, meclisi millinin istilâ tehlikesi önünde, Fransızların yeni hürriyetlerini ortadan kaldırmak için birleşmiş Prusya ile Avusturyaya harb ilân etmiş olduğu haberi gelmişti.

Strasbourg bu haberi büyük bir sevinç ile karşılamıştı.

Belediye reisi Dietrich, şehri beyaz bir at üzerine binerek ve bir mızıkanın önünden giderek dolaşmış ve halka hükûmetin beyannamesini okumuştu. Bütün gün, hürriyet renklerile donanan şehirde hürriyetinden vazgeçmekten ise ölmeğe karar vermiş silâhlı bir halkın heyecanı yük gelmişti.

—Hürriyet! Hürriyet!

Bu kelimeler, binlerce göğüsten fışkırıyordu ve bu binlerce bağırmalar, düşmanın top gürültülerine hep birden bir aksi sada oluyordu.

Genç bir subay, heyecan içerisinde olan halkın içinde bütün gün dolaşmıştı. Halkın bu bağırmaları içerisinde ayni ateşi, ayni titremeyi duymuştu. Ve bu hürriyet kelimesi kendisini âdetâ sersem edecek bir halde kulaklarından ayrılmıyordu.

Bu genç subay, hududdaki mevkiine gitmek üzere bulunan ve otuz yaşında kadar olan yüzbaşı Rouget de Lisle idi.

Gece yüzbaşı belediye reisi Dietrichler de yemeğe davetli idi.

Strasbourgun belediye reisi ertesi gün hareket edecek Rhin ordusunun genç şeflerini yemeğe çağırmıştı.

Yemek odasının açık pencerelerinden, yürüyüş halinde bulunan askerlerin sesleri ve ihtilâlci şarkıları geliyordu.

Belediye reisi nihayet;

«— Hürriyete, lâyık olduğu şarkıyı verecek bir şair Fransada yok mu? diye bağırdı? Haydi Mösyö de Lisle, siz o kadar güzel romanslar besteliyorsunuz ki...

Bourget de Lisle bu teklifi kabul etmedi, o bir şiir ve musiki amatörü idi. Bütün bir milletin beklediği bir marşı vücude getirmek cesaretini kendisne göremiyordu.

Halbuki halkın bağırmaları, onun da içindeki aksi buluyordu.

Rouget de Lisle, belediye reisinin evinden çok geç dönerek evine gelir. Oturduğu yer o kadar uzakta da değil. Mésange sokağında, eski bir Alsas evinin en üst katında bir fakir talebe odasında yatmaktedir.

Meşalelerini yakar, kemanını eline alır. Fakat hürriyetle sarhoş olmuş bütün bir milleti ayaklandıracak bu vahşi bağırışları nasıl izah etmeli? Böyle bir şey bulmaktan ümidini kesen subay, penceresine dayanır. Gece berrak ve yıldızlarla süslüdür. Tâ uzaklardan, bulunduğu yere kadar derinden boğuk bir gürültü, toprağı sarsarak giden topların, dört nala koşan atların, şarkı söyliyen askerlerin çıkardığı bir gürültü gelmektedir ve «Hürriyet! Hürriyet!» kelimeleri de hâlâ bu gürültüler arasında kulaklara gelmektedir.

Ve işte o vakit mucize vukua gelir.

Rouget de Lisle kemanını tekrar eline alır ve binlerce halkın bağırdığı ve milyonlarca kişinin de bağıracağı hürriyet sadalarını harikulâde bir şarkı haline sokar. İlhamının ateşi içerisinde zaman mefhumunu kaybetmiştir artık. Meş'aleleri söner. Güneş doğar.

Dietrih ailesi, henüz uykudadır. Bununla beraber Rouget de Lisle onlara, Rhin ordusu için harb şarkısını derhal dinletmek ister.

Belediye reisinin yeğeni piyanoya oturur. Rouget de Lisle kemanını alır ve Strasbourg belediye reisi de kuvvetli sesile ilk mısraı söyler.

Ve bir ilk bahar sabahı, açık pencerelerden harb marşı meydana çıkar. Ağızdan ağıza gider. Bütün kalbleri teşci eder. Memleketi heyecana sokar. Marsilyada, hakii ismini alır: «Marseyyez»

Ve bu marşın arkasından gönüllü askerler dolaşır.. 122 sene sonra Fransızların bu marşı Marnede Rhinden gelen düşmanlarına karşı tekrar söylenmişti.

Şimdi de, 1792 tarihinde olduğu gibi Marseyyez, Strasbourgdadır. Ve yine buradadır ki yeni kudret ve kuvvetini alacaktır.

BULMACA

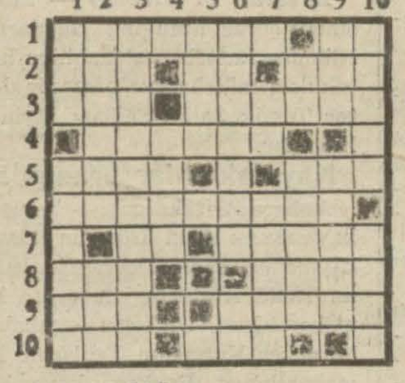

SOLDAN SAĞA:

1 — Avrupada harbeden bir memleket - Nida.
2 — Kalın kumaş - Bir nota - Süs.
3 — Lâkırdı - Bulmak için yapılır.
4 — Bir nevi kap.
5 — Bir uzuv - Işık verir.
6 — Hastalıklı ağaçlara yapılır.
7 — Başına «A» gelse bir isim olur - Kaygısız.
8 — Mecbur etme - Bir gün.
9 — Evin bir kısmı - İçerisine öteberi konur.
10 — Temiz - Nihayet.

YUKARIDAN AŞAĞIYA:

1 — Tatlı bir madde - Tehlikeli bir şey.
2 — Bir nevi mübarek kuş - İstanbulun bir sayfiyesi.
3 — Lâkırdıya dalmak.
4 — Bir hayvan.
5 — Yapmak.
6 — Arttırılması memnu olan bir şey - Bir nota.
7 — Tok değil - Feshedilen bir teşekkül
8 — Bir elektrik vahidi kıyasisi - Yer.
9 — Süs - Her işe karışan.
10 — Karar verir - Şişeler kapatılır.

[*Evvelki günkü bulmacanın halli*]

Askerlik işleri

Eminönü Yerli As. Şubesinden:

Yedek demiryol asteğmen (13315) Salih oğlu 1312 doğumlu M. Muzaffer Yenerin acele şubemize müracaati.

İstanbul Asliye Mahkemesi İkinci Ticaret Dairesinden:

Müddei hali tasfiyede H. J. Blümental biraderler şirketi tasfiye memurları vekili avukat İsak Hazan ve Salamon Adato tarafından Şişlide Osmanbeyde Nargileciyan eczahanesinin yanında Kılıççı zade Bedri aile mutfağının sahibi aleyhine ikame olunan (4492) lira (98) kuruşun maafaiz ve masarifi muhakeme, avukatlık ücreti ve tazminatın tahsiline mütedair açılan davada:

Müddeaaleyh Kılıççı zade Bedrinin ikametgâhının meçhuliyetine binaen vaki ilânen tebligata rağmen mahkemeye gelmemesi üzerine hakkında hukuk usulü muhakemeleri kanununun 401 inci maddesi mucibince gıyap kararı ittihazile ilânen tebliğine tahkikatın 18/6/940 tariyine müsadif salı günü saat 14 de bırakılmasına karar verilmiştir. Ve bu husustaki gıyab kararı mahkeme divanhanesine talik edilmiş olmakla keyfiyet tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

FOSFARSOL
EN BİRİNCİ
Kan, kuvvet, iştiha şurubudur.

İstanbul Belediyesi İlânları

Aksaray yangın yerinde İnebey mahallesinin İnkılâb sokağında 62 inci adada 1678 harita numaralı ve 15 metre murabbaı sahalı Belediye malı arsa satılmak üzere açık arttırmaya konulmuştur. Tahmin bedeli 105 lira ve ilk teminat 7 lira 88 kuruştur. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülecektir. İhale 27/5/1940 pazartesi günü saat 14 de Daimi Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektuplarile ihale günü muayyen saatte Daimi Encümende bulunmaları. (3850)

Beyoğlu Vakıflar Diretörlüğü İlânları

Lira Kr.	
1068.75	Eski Hacı Mimi, yeni Şahkulu mahallesinin Kumbaracı yokuşunda vaki eski 95, yeni 121, 123, 125, 127 No. lı 213 metre 75 santim arsa.
732.40	Tumtum mahallesinin Tercüman çıkmazında eski 28 - 30 - 32, yeni 32 - 34 - 36 No. lu ahşab iki hane ile arsası.

Yukarıda yazılı gayri menkullerin mülkiyetleri peşin para ile satışları (10) gün müddetle uzatılmıştır.

İhalesi 31/5/940 günü saat 15 de komisyonda yapılacağından taliblerinin yüzde yedi buçuk pey paralarile akarat mahlûlât kalemine müracaatları. (4302)

Devlet Demiryolları İlânları

20 Mayıs 1940 tarihine kadar teklif verilmesi ilân olunan İngiltereden ve İngiliz kredisile mübayaa olunarak İngiliz lokomotif yedeklerine aid teklif verme müddeti 17 Haziran 1940 tarihine kadar temdit edilmiştir. (4261)

İstanbul Emniyet sandığı direktörlüğünden :

Emniyet Sandığına borçlu ölü Bay Şevket varislerine ilân yolile tebliğ:

Bay Şevket Üsküdarda Hacıhesnahatun mahallesi eski Kirişçi yeni Osmandede sokak eski 6 yeni 1 numaralı bir ahşap evin tamamını birinci derecede ipotek göstererek 23/9/1931 tarihinde 127/11846 hesap numarasile sandığımızdan aldığı (150) lira borcu 30/1/1940 tarihine kadar ödemediğinden faiz, komisyon ve masarifi ile beraber borç (306) lira (47) kuruşa varmıştır. Bu sebeble 3202 numaralı kanun mucibince hakkında icra takibi başlamak üzere tanzim olunan ihbarname borçlunun mukavelenamede gösterdiği ikametgâhına gönderilmiş ise de borçlu Bay Şevketin yukarıda yazılı adresde öldüğü anlaşılmış ve tebliğ yapılamamıştır. Mezkûr kanunun 45 inci maddesi vefat halinde tebligatın ilân suretile yapılmasını âmirdir. Borçlu BayŞevket mirasçıları işbu ilân tarihinden itibaren bir buçuk ay içinde Sandığımıza müracaatla murislerinin borcunu ödemeleri veya kanunen kabule şayan bir itirazları var ise bildirmeleri lâzımdır. Mirasçılar ipoteği kurtarmazlar veyahud başhyan takibi usul dairesinde durdurmazlarsa ipotekli gayri menkul mezkûr kanuna göre Sandıkça satılacaktır. Bu cihetler alâkadarlarca bilinip ona göre hareket edilmek ve her birine ayrı ayrı ihbarname tebliği makamına kaim olmak üzere keyfiyet ilân olunur. (9313)

İstanbul Defterdarlığından :

Sıra No.	İhbarname	Adı ve soy adı	İşi	Mahalle	Sokak	Kapı No.
1		Memduh Ferid	Doktor	Emin Sinan	Hamam	45
2	1/14	İbrahim	Kıraathane	Tavşantaşı	Yeniçeriler	127 129
3	1/3	Mehmed Hâmi	Doktor	Binbirdirek	Piyerloti	15
4	1/3	İsmail Ziya	Doktor	Alemdar	Nurosmaniye	24
5	2/43	Mehmed Çotor	Hancı	Mollafenarî	Atikalipaşa	19
6	10/34	Mehmed Çotor	Hancı	Mollafenarî	Atikalipaşa	19

Matrah	Nisbeti	Kazanç	Buhran	Zam ceza	Senesi
180	12	13	2.60	—	936
1800	12	295.15	59.53	—	93 6
720	12	60	12.—	—	936
120	12	2.4	0.41	—	936
100	12	4.10	—	10.25	936
14.61	22	1.75	—	35	936

Alemdar Maliye şubesi mıntakasında bulunan yukarıda adı ve işi ve ticaret adresi yazılı mükellefler, terki ticaret ve yeni adreslerini bildirmemiş ve tebellüğa salâhiyetli bir kimse göstermemiş ve yapılan araştırmada bulunamamış olduklarından hizalarında gösterilen yıllara aid kazanç ve buhran vergilerini ve zamanlarını havi ihbarnamelerin bizzat tebliği mümkün olamamıştır.

3692 sayılı kanunun 10 - 11 inci maddelerine tevfikan tebliğ yerine geçmek üzere ilân olunur. (4297)

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel işletmeleri umum müdürlüğünden :

İdaremiz Salıpazar ambarında mevcud 20000 aded eski elektrik sayıcısı 6 Haziran 1940 perşembe günü saat 15 de pazarlıkla arttırmaya konmuştur. Muvakkat teminat 300 liradır.

İsteklilerin muvakkat teminatlarını vezneye yatırarak mezkûr gün ve saatte Metro hanının 5 inci katında toplanacak komisyonda hazır bulunmaları ilân olunur.

Bu işe aid şartnameler levazım müdürlüğünden parasız tedarik edilebilir. «4121»

İstanbul Asliye Ikinci Ticaret mahkemesinden:

Hali tasfiyede H. ve J. Blümental biraderler şirketi tasfiye memurları Galatada Nordeştren hanında mukim avukat Hazaz ve Adato tarafından Beyoğlu Tekke caddesinde 412 No. da mukim Madam Hirisanti aleyhine ikame olunan sekiz kıt'a senede müsteniden 807 lira 40 kuruşun tahsili talebine dair açılan davanın tahkikatı sırasında:

Müddeaaleyh Hirisanti ikametgâhının belli olmasına mebni ve vaki ilânen tebligata rağmen mahkemeye gelmemesi üzerine hakkında gıyab kararı ittihazile ilânen tebliğine ve tahkikatında 18/6/940 tarih saat 14 de bırakılmasına karar verilmiştir. Ve bu husustaki gıyab kararı mahkeme divanhanesine talik edilmiş olmakla keyfiyet tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

Sultanahmed 3 üncü Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Davacı Sultanhamam Rıza paşa caddesi No. 117 de Aşer Nahimya vekili avukat Aşer Habib tarafından 1st. Taksimde Abdülhak Hâmid caddesi Uğurlu apartmanında şoför Bekir vesaire aleyhlerine 939/1039 ve 940/75 No. lu dosya ile açılan (263) lira zararın tazmini davasının yapılmakta olan muhakemesinde şoför Bekirin ikametgâhının meçhul olmasına binaen ilânen arzuhal ve davetiye ve gıyab kararları gazete ile ilânen tebliğ edildiği halde itiraz edilmemiş ve mahkemeye de gelinmemiş olduğundan meblâğı müddeabih (260) lira 30 kuruşun % 10 ücreti vekâlet ve bilcümle masarif ile birlikte müteselsilen müddeialeyhlerden bittahsil müddeiye itasına 15/1/940 tarihinde Bekirin gıyabında ve diğerlerinin vicahlarında karar verilmiş olduğundan tarihi ilândan itibaren 8 gün zarfında Temyizi dava edilmediği takdirde hükmün kesbi kat'iyet edeceği ilânen tebliğ olunur.

İstanbul Asliye mahkemesi 9 uncu Hukuk Hâkimliğinden:

Mehmed Şendoğan tarafından Kasımpaşa Zincirlikuyu caddesi 282 No. da oturan karısı Fatma Şendoğan aleyhine mahkemenin 40/242 No. su ile açmış olduğu ihtar davasının yapılan muhakemesi sonunda: K. M. nin 132 inci maddesi hükmüne tevfikan dava olunanın bir ay zarfında haneyi zevciyete dönmesi lüzumunun kendisine ihtarına karar verilmiş olduğundan ilâmın bir nüshası mahkeme divanhanesine talik edildiği ve müddeialeyhin de 15 gün zarfında itiraz etmesi, etmediği takdirde hükmün kesbi katiyet edeceği tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

İLÂN

Hendek hazinei maliyesine izafetle hazine vekili dava vekili Safer Arutan tarafından, sabık Maliye tahsildarı Cemal Kurubacak, sabık Malmüdürü vekili Adil, sabık Malmüdürü Ali Hüsnü ve yine sabık Hendek Malmüdürü Rifat Akın aleyhlerine ikame olunan, hakkı mürakabelerini sui istimal etmeleri yüzünden tahsildar Cemal Kurubacağın zimmetine geçirdiği 1369 lira 31 kuruşun zimmet tarihi olan 930 tarihinden itibaren tahsil tarihine kadar olan müddet için kanunî faizle birlikte tazminen ve mütesaviyen tahsili davasından dolayı, ikametgâhları meçhul bulunan Adil ve Ali Hüsnüye, Yeni Sabah gazetesinin 7 nisan 1940 tarih ve 693 sayılı nüshasile yapılan ilân üzerine muayyen günde gelmediklerinden haklarında gıyab kararı verilmiş ve duruşmaları 10/6/940 tarihine müsadif pazartesi günü saat 9 za talik edilmiş olup mumaileyhlerin mezkûr günde bizzat gelmedikleri ve bir vekil göndermedikleri takdirde gıyablarında tahkikata devam olunup bir daha kabul edilmiyecekleri, tarihi ilândan itibaren on gün zarfında itiraz hakları mahfuz kalmak ve gıyab kararı yerine kaim olmak üzere ilân olunur. Dosya No. 940/10

BALSAMIN cevherini ihtiva eden yüz ve dudak rujları Amerika Güzellik Enstitüleri profesörlerinden meşhur prof. Herog tarafından tertib edilmiştir.
İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ — Beyoğlu, İstanbul.

ÇELİK PALAS
OTEL ve BANYOLARI - BURSA
Güzel manzara
Yüksek konfor
Mükemmel servis
Gayet nefis yemek
Rahat ve zevkli yolculuk
Yemekli tek yatak banyolu 5, banyosuz 3 Lira
" çift " " 8, " 6 "
Ayrıca lüks odalar vardır
Otel her mevsimde açıktır
1 Haziranda sonra lokanta ve bahçede hergün müzik

SAĞLAM DİŞLER VE AĞIZ BAKIMI MUTLAKA
RIDA DIŞ SUYU
İLE TEMİN EDİLİR. MUSTAHZARIN MAYİ HALİNDE OLMASI DOLAYISILE DİŞETLERİN EN DERİN YERLERİNE GİREREK ANTİSEPTİK TESİRİNİ YAPAR

Öksürenlere Katran Hakkı Ekrem
Hakkı Katran pastilleri de vardır.

Botancıda Sahilde Satılık Arsa
Bostancıda Çatalçeşme karşısında deniz kenarında önü kumluk satılıktır. Bostancı'nın en güzel bir mevkiinde, koya nazır, tramvay durağı yakınında, duvarları ve rıhtımı ve kayıkhanesi yapılmış bir bahçe bulunan arsanın 21 metre cebhesi ve takriben bir dönüm murabbaı sahası vardır. İsteklilerin her gün sabahları (11) den (17) ye kadar "Yeni Sabah„ idare memurluğuna müracaatleri.

Sahibi: Ahmed Cemaleddin SARAÇOĞLU
Neşriyat Müdürü: Macid ÇETİN Basıldığı yer: (Yeni Sabah Matbaası)

MİLLÎ PİYANGO
2 NCİ TERTİP
BİRİNCİ ÇEKİLİŞ 80000 LİRA
İKİNCİ ÇEKİLİŞ 100000 LİRA
ÜÇÜNCÜ ÇEKİLİŞ 150000 LİRA